

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет управління, адміністрування та туризму

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

«Туристичний ринок купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні»

Галузь знань _____ 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність _____ 242 «Туризм і рекреація»

Освітня програма _____ «Туризм»

Шифр _____

Виконав: студент 2 курсу група ТУРМ-22-1 __ О.В. Прокопов

Керівник _____ Л.В. Григор'єва
(підпис, дата) (Ініціали, прізвище)

Нормоконтролер _____
(підпис, дата) (Ініціали, прізвище)

До захисту допускаю:

Зав. кафедри туризму
та готельно ресторанної-справи _____ І.Є. Журба
(підпис, дата) (Ініціали, прізвище)

_____ 2023 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет управління, адміністрування та туризму
 Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи
 Рівень вищої освіти магістр
 Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
 Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»
 Освітня програма Туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ
 зав. кафедри туризму та
 готельно-ресторанної справи
Журба І. Є.
 _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Прокопов Олексій Володимирович

1. Тема роботи «Туристичний ринок купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні».

керівник роботи Григор'єва Людмила Володимирівна

затверджена Наказом по університету від «__» _____ 2023 р. №__

2. Строк подання студентом роботи на кафедру «__» _____ 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: посібники, періодичні видання, монографії, статистичні звіти, статті та тези конференцій, Інтернет джерела

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити)

У першому розділі розглянуто теоретичні засади дослідження туристичного ринку купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні. У другому розділі досліджено ринок купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні. У третьому розділі розробленні напрями удосконалення купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні.

5. Перелік графічного матеріалу: Різновиди пляжного відпочинку; Загальна характеристика ТОВ «В обіймах світу»; Організаційна структура туристичного агентства ТОВ «В обіймах світу»; Динаміка основних показників обсягів реалізації туристичних послуг підприємства; Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства; Географія турів купально-пляжного туризму на ТОВ "В обіймах світу" у 2022 році.

Дата видачі завдання _____ 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Назва етапу виконання ДР	Термін виконання етапу роботи	Примітка
1. Вибір теми і складання бібліографії	05.09.2023	
2. Вивчення стану проблеми за темою, висвітлення її в науковій літературі, нормативних документах, мережі Інтернет	19.09.2023	
3. Збір фактичного матеріалу	03.10.2023	
4. Уточнення мети, завдань і обґрунтування концепції роботи	10.10.2023	
5. Вибір методів аналізу матеріалів. Попереднє формулювання гіпотез, припущень тощо	24.10.2023	
6. Обробка зібраного матеріалу	07.11.2023	
7. Виявлення тенденцій, схем розвитку проблемної ситуації, прогнозування та формулювання підходів до розв'язання проблеми	14.11.2023	
8. Підготовка тексту Основної частини роботи. Формулювання висновків за розділами	28.11.2023	
9. Підготовка тексту виступу та загальних висновків, проходження попереднього захисту	12.12.2023	
10. Здача роботи на кафедрі	20.12.2023	

Студент-дипломник

_____ Підпис,

Прокопов О.В.

_____ Прізвище, ініціали

Керівник роботи

_____ Підпис,

Григор'єва Л.В.

_____ Прізвище, ініціали

АНОТАЦІЯ

на дипломну роботу Прокопова Олексія Володимировича

Прізвище, ім'я, по батькові студента

Тема роботи: Туристичний ринок купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні

Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Науковий керівник Григор'єва Людмила Володимирівна

м. Хмельницький, 2023 р.

Дипломна робота виконана на ____ с., містить ____ таблиць, ____ рисунків, перелік джерел посилань складається із ____ найменування.

Актуальність роботи. Ринок туристичних послуг визнається одним із ключових сегментів економік різних країн, охоплюючи інтереси різноманітних суб'єктів туристичного бізнесу. До них входять туристичні підприємства, транспортні компанії, заклади розміщення, харчування, екскурсійні бюро, музеї, театри, інші заклади дозвілля, а також виробники супутніх послуг і товарів, таких як рекламні компанії, засоби мас-медіа, видавництва, виробники сувенірів, традиційних товарів у певних країнах і т. д. Сфера туризму безпосередньо підтримує приблизно 50 суміжних галузей.

У Першому розділі роботи представлені теоретичні засади дослідження туристичного ринку купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні.

У Другому розділі роботи було проведено дослідження ринку купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні.

У Третьому розділі роботи було розроблено напрями удосконалення пляжно-купального відпочинку в європейському регіоні.

Ключові слова: купально-пляжний туризм, туристичний ринок, специфіка надання послуг туроператором, проблеми та перспективи управління, рекомендації з управління.

ANNOTATION

for the diploma work of Prokopov Oleksii Volodymyrovych

Last name, first name, patronymic of the student

Research topic: Tourist market of bathing and beach recreation in the European region

Specialty 242 «Tourism and recreation»

Department of tourism and hotel and restaurant business

Scientific adviser Hryhorieva Liudmyla Volodymyrivna

Khmelnyskyi, 2023

This thesis is performed on ___ pages, contains ___ tables, ___ figures, the list of sources of references consists of ___ titles.

Relevance of the work. The market of tourism services is recognized as one of the key segments of the economies of different countries, covering the interests of various tourism business entities. These include travel companies, transport companies, accommodation, catering, tour operators, museums, theaters, other leisure facilities, as well as producers of related services and goods, such as advertising companies, mass media, publishing houses, manufacturers of souvenirs, traditional goods in certain countries, etc. The tourism industry directly supports approximately 50 related industries.

The first section of the paper presents the theoretical foundations of the study of the tourist market of bathing and beach recreation in the European region.

In the second section of the paper, a study of the market of bathing and beach recreation in the European region was conducted.

In the third section of the paper the directions of improvement of beach and swimming recreation in the European region were developed.

Keywords: bathing and beach tourism, tourism market, specifics of service provision by tour operator, problems and prospects of management, management recommendations.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНИЙ РИНОК КУПАЛЬНО-ПЛЯЖНОГО ВІДПОЧИНКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ.10	
1.1. Сутність купально-пляжного відпочинку як виду туризму.....	10
1.2. Ресурсний потенціал для організації купально-пляжного туризму.....	12
1.3. Особливості організації купально-пляжного туризму	19
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ КУПАЛЬНО-ПЛЯЖНОГО ВІДПОЧИНКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ	26
2.1. Загальна організаційна характеристика ТОВ «В обіймах світу».....	26
2.2. Аналіз напрямів купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні	35
2.3. Асортимент пропозиції турів купально-пляжного туризму на ТОВ «В обіймах світу» в порівнянні з конкурентами	44
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ КУПАЛЬНО- ПЛЯЖНОГО ВІДПОЧИНКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	55
3.1. Проблеми та перспективи розвитку купально-пляжних видів відпочинку в Європейському регіоні	55
3.2. Розробка нових туристичних пропозиції купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні	62
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	722
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ринок туристичних послуг визнається одним із ключових сегментів економік різних країн, охоплюючи інтереси різноманітних суб'єктів туристичного бізнесу. До них входять туристичні підприємства, транспортні компанії, заклади розміщення, харчування, екскурсійні бюро, музеї, театри, інші заклади дозвілля, а також виробники супутніх послуг і товарів, таких як рекламні компанії, засоби мас-медіа, видавництва, виробники сувенірів, традиційних товарів у певних країнах і т. д. Сфера туризму безпосередньо підтримує приблизно 50 суміжних галузей.

Це важливий галузевий клас, оскільки один турист може створити роботу для 11 осіб, а витрати на створення додаткового робочого місця в туристичній індустрії зазвичай є у 20 разів менше, ніж у промисловості. Такий вплив робить туризм значущим фактором для забезпечення зайнятості та стимулювання економічного розвитку, а також впливає на широкий спектр галузей, пов'язаних із задоволенням потреб туристів.

Сьогодні туризм є явищем глобальним за масштабами, формами та технологіями організації відпочинку. Його розвиток у світовому масштабі і його вплив на зайнятість населення, формування малого і середнього бізнесу, а також сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, зокрема транспортної, комунальної, інформаційної, виробничої та сервісної інфраструктури, роблять туризм важливою складовою економічного і соціального розвитку та одним із найбільш характерних проявів глобалізації.

Курортний відпочинок у водоймах, таких як моря, океани, річки чи озера, є формою туризму, спрямованою на відновлення фізичного та духовного стану людини. Три ключові аспекти, які визначають його, це наявність пляжів, температурний режим водних об'єктів і відповідний клімат для комфортного купання.

Щорічно курортний туризм приносить значні прибутки країнам через оподаткування доходів, земель, аеропортів та готельні збори та інші податки.

Активному розвитку купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні сприяють географічні, кліматичні та природні фактори, а також високий рівень функціонування курортної інфраструктури. Середземноморський басейн включає країни Південної Європи та Північної Африки. Розвитку туризму в Європі сприяють природно-географічні особливості цього регіону. Берегова лінія характеризується значною розчленованістю, наявністю великої кількості внутрішніх морів, заток та бухт, що створило сприятливі умови для формування багатьох портів вздовж узбережжя. Більшість європейських країн розташовані при морському узбережжі, багато з них знаходяться на островах і півостровах, недалеко від інтенсивних морських маршрутів з Європи до Азії, Африки, Австралії та Америки. Природно-рекреаційні ресурси цього регіону є надзвичайно різноманітними.

Метою дипломної роботи є дослідження туристичного ринку купально-пляжного відпочинку в європейському регіоні.

Завдання дослідження:

- 1) визначити сутність купально-пляжного відпочинку як виду туризму
- 2) виокремити ресурсний потенціал для організації купально-пляжного туризму;
- 3) розглянути особливості організації купально-пляжного туризму;
- 4) надати загальну організаційну характеристику ТОВ «В обіймах світу»;
- 5) проаналізувати напрями купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні;
- 6) оцінити асортимент пропозиції турів купально-пляжного туризму на ТОВ «В обіймах світу» в порівнянні з конкурентами;
- 7) визначити проблеми та перспективи розвитку купально-пляжних видів відпочинку в Європейському регіоні;
- 8) розробити нові туристичні пропозиції купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є ТОВ «В обіймах світу».

Предметом дослідження дипломної роботи є особливості організації купально-пляжного відпочинку.

Структура дослідження. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНИЙ РИНОК КУПАЛЬНО-ПЛЯЖНОГО ВІДПОЧИНКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ

1.1 Сутність купально-пляжного відпочинку як виду туризму

Купально-пляжний туризм є одним з найбільш популярних у світі. Три чверті відпочиваючих віддають перевагу відпочинку поблизу водоймищ — на річках, озерах, морському узбережжі або в морських подорожах. Найбільш туристично привабливими є морські узбережжя, що є ключовою складовою формули пасивного відпочинку, відомої як «три S»: море-сонце-пляж (Sea-Sun-Sand). Для 70% туристів, які подорожують до країн, таких як Греція, Туреччина, Таїланд, Іспанія, Китай та інші, основною метою є відпочинок біля моря [5].

Пляжно-купальний туризм входить в категорію рекреаційного туризму за класифікацією туризму за цільовою орієнтацією. Рекреаційний туризм характеризується тривалістю подорожі, обмеженою кількістю відвідуваних міст, частим використанням авіаційного транспорту, зокрема чартерних рейсів.

Пляжний туризм тісно пов'язаний із рекреаційними ресурсами. У країнах, де туризм є особливо розвиненим, природно-рекреаційні ресурси часто поєднуються з культурно-історичними пам'ятками. Різні автори можуть мати різне трактування поняття «рекреаційні ресурси» [11].

Пляжний туризм – це форма туризму, яка спрямована на відпочинок на пляжах та користування послугами, що надаються на прибережних територіях.

Термін «пляж» вказує на рівну поверхню берега водойми, утворену ерозією під впливом води і вітру. Це місце популярне для рекреації, відпочинку, купання та засмаги. Також, термін "пляж" може вказувати на місце загального відпочинку, де люди приходять для купання та сонцезахисних процедур. Керуючі органи надають пляжам необхідне обладнання, таке як шезлонги, парасольки, душові кабінки і т.д. Такі пляжі часто називають

«культурними», на відміну від «диких» пляжів, де природа зберігає свій первинний вигляд, і туристи можуть насолоджуватися природними ресурсами. Пляжі можуть бути піщані, з мушлями чи галькові [12].

Пляж може бути визначений як відносно рівна поверхня берега водоймища, яка утворюється в результаті акумуляції наносів під впливом води і вітру. Термін «пляж» походить від тюркського слова, яке означає лисину.

Важливо зауважити, що пляжі можуть бути приурочені не тільки до морських берегів, але й до внутрішньо-континентальних водойм, таких як озера або річки. Таким чином, пляжний туризм може охоплювати різноманітні природні ландшафти, де є можливість відпочинку біля води

Існує кілька типів пляжів, як-от: морський пляж, що представляє собою смугу наносів дрібного твердого матеріалу на узбережжі моря; річковий пляж, який формується на випуклому березі річки завдяки скупченню наносів; рекреаційний пляж, що є ідеальним місцем для відпочинку біля моря, річки, озера, ставка чи інших водойм, де створені всі необхідні умови для купання та рекреації [3].

Пляжно-купальний туризм спрямований на відпочинок на берегах річок, океанів, морів та озер з метою відновлення фізичного та духовного стану людини. Його основними елементами є наявність пляжів, температурний режим водойм і створення сприятливого клімату для купання [21].

Купально-пляжний туризм для міжнародних туристів є високодохідною та перспективною галуззю. Цей вид відпочинку надає різноманітні можливості для рекреації та використання послуг, таких як купання, сонячні ванни, прогулянки по узбережжю, спортивні ігри на березі, водні види спорту (включаючи серфінг і віндсерфінг), а також риболовля та інші види активного відпочинку. Приморські регіони, завдяки своєму лікувальному клімату та високому рівню обслуговування, насолоджуються значною популярністю та стали важливими курортами у всьому світі [18].

Популярність купально-пляжного туризму призвела до створення різноманітних форм тимчасового проживання на узбережжях, таких як дачі,

вілли, бунгало, будинки для таймшерів, наметові містечка, кемпінги та трейлери. Це також призвело до розвитку туристичної інфраструктури, включаючи будівництво автомобільних доріг, ресторанів, кафе, магазинів та інших закладів для зручності туристів. Втім, серед відпочиваючих є також ті, хто віддає перевагу самотійному відпочинку на морі, насолоджуючись природними умовами та навколишнім середовищем [7].

1.2 Ресурсний потенціал для організації купально-пляжного туризму

Рекреаційні ресурси можна умовно розділити на природні та культурно-історичні (соціально-культурні). Оцінка та порівняння природних рекреаційних ресурсів за основними ландшафтно-кліматичними зонами дозволяє визначити їхню придатність для організації пляжно-купального відпочинку. Це сприяє виявленню найбільш ефективних напрямків розвитку курортної мережі в певній країні.

Пляжні ресурси відзначаються особливим значенням у структурі рекреаційних ресурсів. Понад 55% рекреантів світу у своєму відпочинку та оздоровленні на різні способи пов'язуються з перебуванням біля води.

Регіони, які спеціалізуються на пляжно-купальному туризмі, зазвичай відповідають трьом ключовим умовам:

1. Унікальне розташування: знаходяться на стиках різноманітних природних середовищ, зокрема, у районах, де зустрічаються гори і моря, що формує неповторну культурну атмосферу;
2. Зона підвищеного комфорту: представляють собою області з оптимальними показниками, такими як тривалість безморозного періоду від 180 до 240 днів, купальний сезон триває понад 90 днів, сонячне випромінювання триває до 300 днів на рік, середньорічний атмосферний тиск близько 760 мм ртутного стовпчика, та відносна вологість повітря у межах 40–60%;

3. Розвинута розважальна інфраструктура: зосереджені на розважальному туризмі та мають високорозвинуту інфраструктуру, включаючи санаторії, пансіонати, готелі, яхт-клуби, казино та інші розважальні заклади.

Вказані умови найбільше характерні для прибережних та острівних територій, що межують або знаходяться в межах країн з розкішною культурною спадщиною. Існують три основні світові області, які спеціалізуються на пляжному відпочинку:

1. Середземномор'я: цей регіон є абсолютним лідером із до 100 мільйонів прибуттів щорічно. Розташований вздовж узбережжя країн, багатих історією та культурною спадщиною, Середземномор'я приваблює туристів своїми чудовими пляжами та культурними визначними місцями;
2. Карибський басейн: цей регіон є другим за значенням із до 20 мільйонів прибуттів. Острови Карибського басейну славляться своїми білосніжними пляжами, теплим кліматом та розкішними курортами, що робить їх привабливими для туристів;
3. Акваторія Великих Зондських островів (Індонезія): цей регіон є третім за значенням із понад 10 мільйонами прибуттів. Індонезія, зокрема Великі Зондські острови, відома своєю природною красою, екзотичними пляжами та унікальним культурним досвідом, що привертає туристів із усього світу [15].

Розвиток пляжно-купального туризму значно визначається комфортністю погодно-кліматичних умов і, відповідно, сезонністю відпочинку. Розрізняють три основних типи погодно-кліматичних умов:

1. Комфортні: умови, які є оптимальними для відпочинку, характеризуються приємним температурним режимом та іншими факторами, які створюють комфорт для туристів;
2. Сезонно комфортні: вони вказують на наявність оптимальних умов лише протягом певного періоду року. Наприклад, літні місяці можуть бути комфортними, а весна і осінь менш привабливими для відпочинку;

3. Дискомфортні: умови, які можуть викликати незручності для туристів, наприклад, через високу температуру, зливові дощі чи інші негативні погодні умови.

Ця сезонність призводить до формування пікових та мертвих сезонів у рекреаційних зонах. Однак, турфірми можуть спрямовувати зусилля на розробку різних напрямків, таких як цілорічні дестинації або країни в південній півкулі, що дозволяє зменшити вплив сезонності та підтримувати попит на туристичні послуги протягом усього року.

Пляжно-купальний туризм є важливою та дохідною галуззю господарства для острівних держав і територій, таких як Кіпр, Гаваї, Куба, Бермуди, Мальдіви і інші. Організація пляжно-купальної рекреації відбувається на різних природних та штучних водоймах, таких як моря, озера, річки, ставки та заповнені кар'єри.

Оцінка пляжних ресурсів враховує різноманітні фактори:

1. Літолого-структурний склад пляжів: різні типи пляжів визначаються їхнім геологічним складом, таким як карбонатнокварцові, кварцево-черепашкові, кварцево-вапнякові, залізисто-черепашкові, черепашкові, галькові-піщані, піщано-галькові, піщані тощо;

2. Ширина пляжної смуги: вона може значно варіюватися від 1 до 160 метрів;

3. Середня висота берега: це важливий параметр, який впливає на структуру та ерозію пляжу.

4. Середня ширина акваторії до ізобати 1,5 метра: глибина води біля узбережжя грає роль у формуванні комфортних умов для купання;

5. Швидкість течії: для річкових пляжів, цей фактор важливий для безпеки та комфорту туристів;

6. Штормова діяльність: врахування можливості штормів і їхніх наслідків на пляжну інфраструктуру та безпеку відпочиваючих;

7. Ступінь обладнання пляжів: ує включає в себе наявність необхідної інфраструктури, такої як шезлонги, парасольки, душові кабінки та інші зручності для туристів [20].

Система класифікації пляжів, затверджена в 2006 році, базується на міжнародній градації прибережних територій та визначається вимогами для отримання трьох різних категорій якості.

1. Пляжі першої категорії (позначені синім прапором):

- забезпечують повний набір послуг;
- присутні столики та матраци для шезлонгів;
- відсутні торговці з вуличною їжею.

2. Пляжі другої категорії (позначені зеленим кольором):

- мають весь перелік послуг першої категорії;
- наявні пляжні парасольки та шезлонги;
- забезпечують пункти харчування та дитячі зони.

3. Пляжі третьої категорії (позначені жовтим прапором):

- забезпечують обов'язкові послуги, такі як туалети, душі, кабінки для переодягання;
- мають рятувальну службу та медичний персонал;
- присутні інформаційні стенди.

Ці категорії сприяють забезпеченню якісного та безпечного відпочинку на пляжах, а також визначають рівень інфраструктури та обслуговування для туристів [11].

Прапори є спеціальними позначками на пляжах, спрямованими на звернення уваги туристів. Загальна система класифікації надає туристам можливість оцінити якість пляжного відпочинку. Видання прапора триває п'ять років, і щорічно експерти проводять перевірки, щоб підтвердити категорію пляжу. Оцінюється атмосфера, чистота пляжу та берегової лінії. Кількість пляжів, які відповідають міжнародним стандартам, постійно зростає. У сучасних умовах дуже важко отримати класифікацію якості, оскільки кожного року з'являється безліч нових пляжів, які конкурують між собою [29].

Наприклад, в Європі висока якість пляжу підтверджується виданням блакитного (синього) прапора. Щорічно цей знак присуджується 10 портам і пляжам міжнародною комісією, які відповідають близько 30 екологічним стандартам, включаючи чистоту води. Окрім синього прапора, на пляжах також використовують прапори інших кольорів. Червоний прапор сигналізує про небезпеку і заборону входу в воду. Жовтий прапор вказує на спокійне і безпечне для купання море, але можливі заходи для збереження чистоти (наприклад, цвітіння водоростей). Зелений прапор свідчить про безпечні умови для купання. Блакитний прапор вказує на вищий клас пляжу. Комісія вивчає та контролює різні аспекти, від наявності туалетів та відсутності стічних вод до бездоганності якості води та безпеки відпочиваючих. Найбільше «Синіх прапорів» у країнах північної півкулі має Іспанія, а загалом 36 країн Європи, Південної Африки, Північної Америки, Тихоокеанського регіону і чотирьох країн Карибського басейну можуть пишатися бездоганними пляжами [10].

Пляжі різноманітні та можуть бути поділені на різні типи, кожен із яких має свої особливості:

1. Піщаний пляж: має білий або чорний пісок. Чорний пісок часто походить від вулканічної діяльності;
2. Піщано-гальковий пляж: це пляж, де ще не встигли повністю змити гальку, і на піску може бути її смуга;
3. Гальковий пляж: поверхня цього пляжу покрита галькою, яка може бути великою чи дрібною;
4. Черепашковий пляж: рідкісний тип пляжу, де поверхня вкрита подрібненими залишками черепашкових панцирів;
5. Кам'янистий пляж: місце, де нагромадження каменів, і вода зазвичай дуже чиста;
6. Бетонний пляж: створюється там, де берег дуже вузький, і є бетонні майданчики прямо на березі або на опорах у воді;

7.Терасний пляж: утворюється на крутому березі, де створюються тераси або настил, що дозволяє загорати. Іноді місця для загорання вирубують в скелі у вигляді ніш [14].

Класифікація пляжів за ступенем і привабливості їх використання, а також доступності для населення:

- не використовуються, важкодоступні, мало привабливі пляжі;
- мало використовуються, середньо доступні, малопривабливі пляжі;
- активно використовуються, середньо доступні;
- активно використовуються, легко доступні, сприятливі для відпочинку пляжі;
- середньо використовувані, легкодоступні, малопривабливі;
- середньо використовувані, легкодоступні, непривабливі пляжі;
- невикористані, недоступні, непривабливі пляжі;
- пляжі на території підприємств, військових частин, різних організацій і відомств.

Класифікація пляжів за характером використання населенням може включати наступні категорії:

- 1.Самоорганізовані довготривалі пляжні спільноти: групи людей, які організовано використовують певний пляж протягом тривалого періоду;
- 2.Самоорганізовані короткочасні пляжні спільноти: тимчасові групи, які самоорганізовано користуються пляжем, але на короткий термін;
- 3.Організовані підприємцями довготривалі пляжні спільноти: групи, організовані підприємцями чи бізнесами, які управляють і підтримують певний пляж протягом тривалого часу;
- 4.Організовані адміністрацією короткочасні пляжні спільноти: пляжі, які керуються місцевою адміністрацією чи владою, і використовуються на короткий термін;
- 5.Обладнані і платні пляжі санаторно-курортної зони: пляжі, які обладнані спеціально для санаторіїв та курортів, можуть бути платними та мають вищий рівень сервісу;

6. Неорганізовані пляжні спільноти – «дикі» пляжі: пляжі, які використовуються без організованого керівництва, часто без плати та інфраструктури;

7. Слабо відвідувані або не відвідують пляжі: місця на узбережжі, які не привертають велику кількість відвідувачів або взагалі залишаються без уваги.

Ця класифікація враховує різноманітність пляжних зон і різні форми їх використання населенням.

Класифікація санітарно-технічного стану пляжів:

1. Незасмічені пляжі: пляжі, які мають високий ступінь чистоти, без видимих слідів сміття та забруднень;

2. Слабозасмічені пляжі: пляжі, на яких можуть бути окремі дрібні забруднення, але загальний рівень чистоти залишається на задовільному рівні;

3. Середньозасмічені пляжі: пляжі, на яких спостерігається помірний рівень сміття та забруднень;

4. Сильнозасмічені пляжі: пляжі, які мають високий рівень сміття та забруднень, що може впливати на загальний вигляд та безпеку.

Класифікація за характером надходження сміття:

1. Привезений людьми: сміття, яке принесене та залишене відвідувачами пляжу;

2. Принесений морем: сміття, яке потрапляє на пляж через дії природних процесів або морських течій.

Класифікація за належністю:

1. Приватні: пляжі, що належать приватним власникам чи підприємствам і можуть бути платними або доступними за певних умов;

2. Муніципальні: пляжі, які перебувають у власності та під управлінням місцевих влад. Зазвичай є загальнодоступними, але можуть вимагати плату за деякі послуги чи інфраструктуру.

1.3 Особливості організації купально-пляжного туризму

Вказані нижче умови визначають основні фактори, які сприяють успіху регіонів, спеціалізованих на купально-пляжному туризмі. Давайте підкреслимо кожен з цих умов:

1. Розташовані на стиках різноманітних природних середовищ:

- гори - моря - культурне середовище: комбінація гір, морів і різноманітного культурного середовища створює унікальний туристичний продукт. Такі регіони можуть пропонувати різноманітні види відпочинку, від гірськоколижного до пляжного, а також можливості для освоєння культурної спадщини.

2. Зона підвищеної комфортності:

- тривалість безморозного періоду: важливо мати довгий теплий період, щоб забезпечити можливість відпочинку у будь-яку пору року;
- тривалість купального сезону та сонячного сяйва: довгий купальний сезон та сонячне світло стимулюють пляжний відпочинок та розваги на узбережжі;
- атмосферний тиск та вологість повітря: оптимальні показники атмосферного тиску та вологості створюють комфортні умови для туристів.

3. Розважальний туризм та розвинена інфраструктура:

-санаторії, пансіонати, готелі, яхт-клуби, казино: розвинута інфраструктура та розважальні заклади забезпечують різноманітність відпочинку і задоволення потреб туристів.

Ці умови сприяють привабливості регіонів для туристів, що шукають якісний і різноманітний пляжно-купальний відпочинок [9].

Так, приморські й острівні території, розташовані в межах одного регіону, часто мають всі умови, які роблять їх привабливими для пляжного

туризму. Приморські регіони, які поєднують гори, моря та культурне середовище, можуть створювати унікальні курортні атмосфери.

Щодо класифікації пляжів та комфортності, справжній стан пляжів, їх чистота та інфраструктура грають важливу роль у формуванні позитивного іміджу курорту чи регіону. Взаємодія туристів з навколишнім середовищем, комфорт пляжу, наявність необхідних послуг та інші фактори визначають задоволення від відпочинку.

Клубні готелі з системою «All Inclusive» та розвагальними програмами стали дуже популярними серед туристів, оскільки вони пропонують все необхідне для комфортного і вишуканого відпочинку без необхідності перейматися багатьма питаннями. Віддаленість від моря, особливо у випадку готелів різних ліній (1, 2, 3 лінії), є одним з критеріїв вибору для багатьох туристів, які шукають простий доступ до пляжу та морського відпочинку.

Особливості організації пляжного туризму:

1. Розвинена туристична інфраструктура:

- готелі та мотелі з різним рівнем комфорту;
- гостьові будинки, апартаменти, вілли для оренди;
- туристичні агенції та інформаційні центри;
- транспортна доступність та трансферні послуги.

2. Наявність рекреаційних ресурсів:

- привабливі пляжі та доступ до водних об'єктів (моря, океану, річок, озер);
- сприятливий клімат та інсоляція;
- різноманітний ландшафт для активного відпочинку.

3. Додаткові послуги:

Харчування:

- ресторани, бари, кафе з різноманітною кухнею;
- обслуговування на пляжі та під час розважальних заходів.

Спортивні споруди:

- басейни, аквапарки;

- спортзали, тенісні, гольф- та волейбольні майданчики.

Дитячі розваги:

- дитячі майданчики, басейни для дітей;
- спеціально організовані дитячі анімаційні програми.

Розважальні програми:

- денні та вечірні розваги для дорослих;
- різноманітні ігри, конкурси.

Розважальна індустрія:

- дискотеки, казино для вечірнього відпочинку.

Прокат:

- прокат автомобілів, велосипедів, спортивного інвентарю;
- прокат катерів, човнів для активного відпочинку на воді.

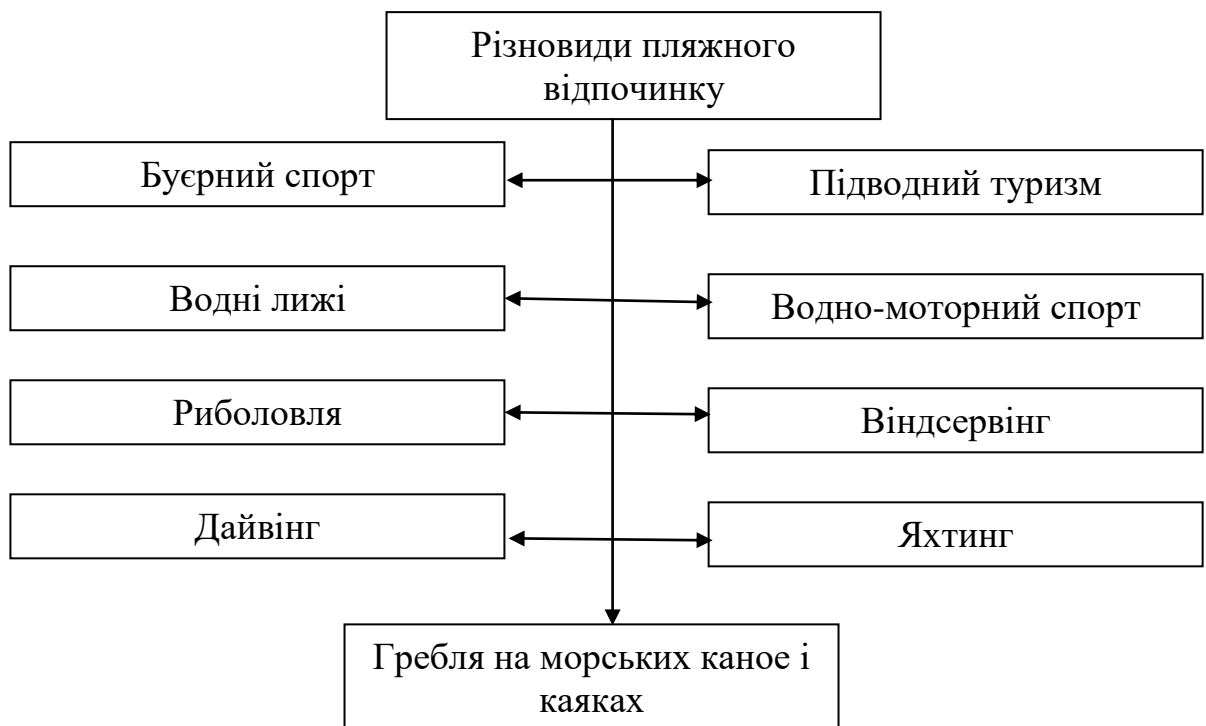

Рисунок 1.1 – Різновиди пляжного відпочинку

Гребля на морських каное і каяках дійсно представляє собою спортивне веслування на човнах, таких як байдарки і каное, призначених для застосування в морських умовах. Ця активність може включати в себе подорожі вздовж узбережжя, експедиції, гонки або просто веслування для відпочинку та здоров'я. Гребці використовують весла для приведення в рух своїх човнів, долаючи водні шляхи в різних морських умовах [5].

Буєрний спорт – це легкий човен або платформа, обладнана спеціальними металевими ковзанами, призначеними для ковзання по льоду. Основна ідея полягає в тому, щоб керувати човном або платформою за допомогою щогли з вітрилами, використовуючи схожі принципи управління, як при керуванні яхтою.

Буєрний спорт є захоплюючим видом активності, яка вимагає від спортсменів спеціальних навичок та досвіду. Управління вітрилами та робота з ковзанами вимагають відчуття балансу, точності та швидкісних навичок. Цей вид спорту може бути особливо захоплюючим та викликаючим, особливо коли він відбувається на швидкому та гладенькому льоду [16].

Яхтинг – це форма спорту, де учасники змагаються один проти одного, використовуючи різноманітне спорядження, включаючи човни, судна, спеціальні сані для ковзання по снігу або льоду, а також візки з парусами для переміщення по твердій поверхні [30].

Підводний туризм, незважаючи на високу вартість спорядження, набуває все більшої популярності серед туристів, які прагнуть спостерігати за підводним світом, займатися фотографіюванням, підводним полюванням, збирати морські організми, черепашок, перли та інше. Підводний туризм особливо визначений у тропічних країнах. Туристів приваблюють коралові рифи, такі як Великий Бар'єрний Риф біля узбережжя Австралії, атоли Океанії, рифи Карибського моря, узбережжя Флориди та Червоного моря. Занурення під воду з використанням аквалангу відоме під терміном «дайвінг». Дайвінг-центри доступні в багатьох прибережних курортах, де можна навчитися підводному плаванню та взяти у прокат відповідне спорядження.

Дайвінг поєднує в собі елементи екстриму та спорту, проте також спрямований на задоволення пізнавального інтересу. Наприклад, в середземноморських країнах популярний археологічний підводний туризм, оскільки в прибережних водах можна знайти руїни затоплених античних міст, що привертає увагу відпочиваючих. Острови затонулих кораблів також є об'єктом інтересу для туристів, іноді навіть самі туристи займаються їх пошуками чи вирушають у пошуках скарбів.

Прогулянковий туризм є популярною формою відпочинку, часто поєднуючи різні види спортивного, оздоровчого або лікувально-курортного туризму. Прогулянковий відпочинок включає активності, такі як прогулянки на свіжому повітрі, пікніки (пікнік-туризм) та огляд пейзажів. У промислово-прогулянковому туризмі прогулянки можуть включати збирання грибів, ягід, горіхів, квітів, лікарських рослин, морських молюсків, коралів, дорогоцінних каменів і мінералів, а також займатися колекціонуванням метеликів, створенням гербарію та іншими природними заходами.

За останні роки промисловий туризм став особливо популярним серед туристів у природних районах багатьох країн. З цього приводу деякі вчені висловлюють думку щодо визнання промислового туризму як самостійного виду, що є рівнозначним лікувально-курортному та спортивно-оздоровчому туризму. Однак це може бути спростувано, оскільки відвідування природних місць не лише для відпочинку, але й для господарської діяльності, і для деякої частини населення це може бути навіть засобом проживання. У випадку організованої промислово-прогулянкової рекреації обсяг збору природних ресурсів зазвичай є обмеженим, і в більшості випадків цей вид туризму підпорядковується іншим формам туристичної діяльності [17].

Рибальський туризм є дуже популярним видом відпочинку, і важливо зауважити, що організація рибальських турів для іноземців часто відзначається вищим екологічним стандартом. Після спіймання риби, проведення вимірювань та фотографування, вона, як правило, відпускається назад у водоймище. Звісно,

для мінімізації можливого впливу на рибний запас застосовуються спеціальні рибальські гачки [22].

Морський рибальський туризм охоплює ловлю різноманітних видів риби, включаючи великі породи морської риби, а також специфічні види, такі як акули чи кити. Ці види риболовлі не лише представляють собою форму відпочинку та промислову діяльність, але й стають популярними видами спорту у багатьох країнах світу, включаючи проведення риболовельних змагань та навіть чемпіонатів світу. Коралові рифи, такі як Великий Бар'єрний риф, острова Океанії та Карибське море, є найвідомішими та популярними місцями для морської риболовлі.

Віндсерфінг, також відомий як «парусна дошка», представляє собою вид розваг та спорту на воді, який використовує спеціальне спорядження. Це включає в себе невелику легку дошку розміром від 2 до 4,7 метра, виготовлену з плавучого матеріалу. Дошка приводиться в рух за допомогою вітрила, яке приєднане до неї за допомогою гнучкого елемента, такого як шарнір. Цей вид розваги та спорту може також називатися віндсерфінгом [3].

Водні лижі – це відомий вид спорту та розваг, що передбачає пересування по поверхні води на спеціальних лижах. У цьому виді діяльності учасник утримує в руках трос (відомий як «фал»), який з'єднаний з катером або іншим плавальним засобом, забезпечуючи поступальний рух.

Водно-моторний спорт – це різновид водного спорту, який включає швидкісні гонки на спортивних та гоночних суднах з підвісними і стаціонарними двигунами. Любителі пляжного відпочинку цінують різноманітні аспекти цього виду діяльності, такі як жваве нічне життя та розваги, усамітнення та спокій, а також краса навколишньої природи.

Пляжний відпочинок розмаїтий і включає різноманітні види розваг та спорту, такі як веслування на морських каное і каяках, буерний спорт, яхтинг, дайвінг, ловля великих порід морських риб, віндсерфінг, водні лижі, водно-моторний спорт, участь в аматорських регатах, а також проведення різноманітних пляжних ігор. Пляжі, що є неот'ємною частиною пляжних

курортів, відіграють важливу роль у комфорті відпочинку. Для оцінки стану пляжу введено класифікацію, де використовуються різнокольорові прапори. Пляжі першої категорії відзначаються синім прапором, другої категорії – зеленим, а третьої – жовтим. Це дозволяє визначити, наскільки пляж відповідає високим стандартам щодо екології, чистоти води, безпеки та інших параметрів, що впливають на якість відпочинку.

РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ КУПАЛЬНО-ПЛЯЖНОГО ВІДПОЧИНКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ

2.1 Загальна організаційна характеристика ТОВ «В обіймах світу»

ТОВ «В обіймах світу» – українська приватна компанія, заснована як турагенство у 2015 році. Спочатку туристична фірма займалася продажем турпакетів від імені і за дорученням інших туроператорів, таких як Turtess, TEZ Tour, Karyu Tour. З жовтня 2017 року почав працює як туроператор, коли було відкрито перший напрямок – Дубаї, ОАЕ.

Загальна характеристика туристичної агенції представлена в таблиці 1.1

Таблиця 1.1 – Загальна характеристика ТОВ «В обіймах світу»

Показники	Характеристика
Назва турагенства	«В обіймах світу»
Поштова адреса	м.Хмельницький, вулиця Степана Бандери, 2/1а
Контактний телефон	+38 (044) 303-99-99
Факс, електронна пошта	office@joinup.ua
Форма власності	Товариство з обмеженою відповідальністю
Статус підприємства за розміром	Мале підприємство
Ліцензія на право здійснення туристичної діяльності	№1597
Місцерозташування	м.Хмельницький, вул. Проскурівського підпілля, 5
Дата відкриття	27.08.2015 року
Відсоток постійних клієнтів	62%
Матеріально-технічна база підприємства	Офіс, оргтехніка, меблі
Напрями туристичних подорожей	Європа, США, Близький Схід, Далекий Схід і ін.
Загальна чисельність персоналу	21 чол.
Директор	Гулевата Валентина Андріївна
Партнери	Teztur, Annex, Coral, Pegas

*Складено автором

Центральний офіс турагенства «В обіймах світу» знаходиться в центрі міста Хмельницького

З серпня 2015 року керівником даного туристичного підприємства є Гулевата Валентина Андріївна. Вона ж є власником та засновником турагенства.

Основний вид діяльності – 79.11 Діяльність туристичних агентств

Головною метою ТОВ «В обіймах світу» виступає ведення прибуткової діяльності, пов'язаної з наданням якісних туристичних послуг.

Реалізація цієї мети передбачає формулювання певних завдань діяльності, а саме:

- формувати різноманітний та якісний турпродукт;
- ефективно взаємодіяти з фірмами-туроператорами;
- розвивати власну турагентську діяльність;
- забезпечувати високий рівень обслуговування населення на основі диференційованого підходу до різних груп клієнтів;
- розширювати свою присутність на ринку туріндустрії України.

На рисунку 2.1 наведено організаційну структуру туристичного агентства ТОВ «В обіймах світу».

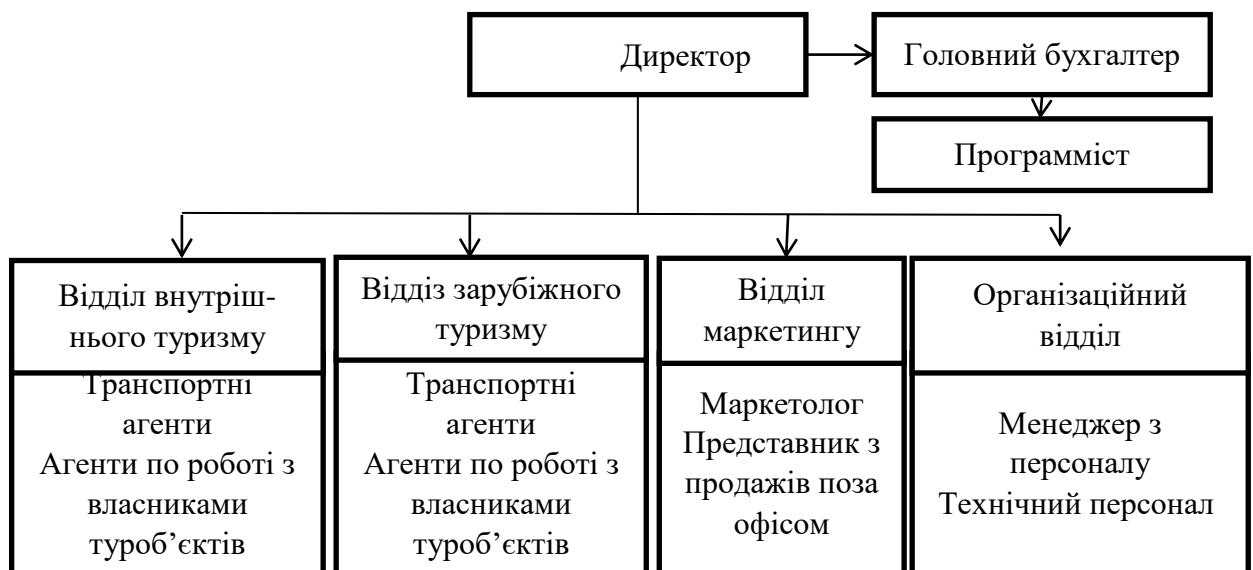

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «В обіймах світу»

Представлена організаційна структура побудована вигляді традиційної лінійно-функціональної управлінської структури, в якій переважає вертикальна форма зв'язків, в яких відображена сукупність відповідних функціональних відносин компанії. Вона відображає основну спрямованість підрозділів фірми.

В рамках сформованої організаційної структури основні повноваження управління всіма напрямками діяльності фірми зосереджені у директора.

Ключовими завданнями туристичної фірми ТОВ «В обіймах світу» є:

- підвищення якості запропонованого товару;
- збільшення кількості клієнтів, які бажають здійснити подорож;
- вдосконалення методики продажів;
- збільшення обсягу продажу, аналізуючи популярність тих чи інших напрямів;
- вдосконалення форм обслуговування клієнтів за рахунок підвищення професійного рівня співробітників фірми;
- кваліфіковані консультації з усіх питань, пов'язаних з поїздкою, придбанням авіаквитків, оформленням віз та медичних страховок, завдяки яким можлива розробка програм відпочинку, найбільш адекватна сучасним вимогам ринку.

Вдалий діловий стиль позбавляє від необхідності слідувати шаблону. ТОВ «В обіймах світу» працює як туристичний агент з туроператорами, де у них надійне партнерство. Це бізнес-стиль компанії. Є багато потенційних партнерів, але не всі мають репутацію та бренд, і не всі мають однакові стосунки. Надійна мережа туроператор-турагент-клієнт підтримує бренд компанії та утримує постійних клієнтів. Усі суперечки, якщо такі є, ретельно та глибоко розглядаються компанією.

Головне в роботі компанії – сувора дисципліна, раз і назавжди доведена справа, відповідальність кожного клієнта, робота без помилок. Управління дотримується таких принципів:

- чесність і відкритість по відношенню до підлеглих;
- пояснення цілей та допомога в їх досягненні.

Контроль за роботою фірми здійснюється за допомогою бухгалтерського відділу, куди надходить інформація про наявність та рух грошових коштів та здійснення різних господарських операцій.

Маркетингова та рекламна стратегія, а також розробка туристичного продукту здійснюється відділом маркетингу.

Проаналізуємо динаміку виїзних турпотоків агенції (таблиці.2.2)

Таблиця 2.2 – Динаміка виїзних турпотоків ТОВ «В обіймах світу», осіб

№з/п	Країни	Роки			Відхилення	
		2020	2021	2022	+/-	%
1	Тайланд	42	44	38	-4	86,36
2	Індонезія	15	19	14	-1	73,68
3	Шрі-Ланка	25	48	28	3	58,33
4	Кіпр	29	51	48	19	94,12
5	Греція	68	71	75	7	105,63
6	Чехія	115	127	139	24	109,45
7	Угорщина	161	147	177	16	120,41
8	Туреччина	518	644	789	271	122,52
9	Єгипет	812	863	134	-678	15,53
10	ОАЕ	404	375	288	-116	76,80
11	Італія	57	61	234	177	383,61
12	Франція	89	57	323	234	566,67
13	Іспанія	44	52	278	234	534,62
14	Польща	98	72	367	269	509,72
	Всього	2477	2631	2932	455	111,44

*Складено автором

Таким чином, туристична агенція пропонує досить широкий спектр напрямків туристичних подорожей, Найбільш затребуваними напрямками є Єгипет, Туреччина та ОАЕ, причому коли до Єгипту та Туреччини кількість турів зростає, то до ОАЕ в 2022 році спостерігається їх зниження.

Наступним етапом аналізу ТОВ «В обіймах світу» є дослідження виконання виробничої програми підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Динаміка основних показників обсягів реалізації туристичних послуг підприємства

Показники	Одиниці виміру	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	Темп приросту, %
		2020	2021	2022		
Обсяг наданих туристичних послуг, з них:	Тис.грн.	15890	17718	14596,72	-1293,28	91,86
Іноземцям для подорожі в межах України	Тис.грн	5140	4980	3884	-1256	75,57
Громадянам України для подорожі за кордон	Тис.грн	7442	8369	10712	3270	143,94
Громадянам України для подорожей в межах України	Тис.грн	3308	4369	5592	2284	169,05
Кількість реалізованих туристичних путівок, всього, з них:	Од.	854	902	838	-16	98,18
Іноземцям для подорожі в межах України	Од.	241	215	60	-181	24,98
Громадянам України для подорожі за кордон	Од.	415	429	549	134	132,32
Громадянам України для подорожей в межах України	Од.	198	258	229	31	115,71
Кількість обслугованих туристів - усього	осіб	2135	2255	2347	212	109,95
у тому числі подорожуючих в межах території України	осіб	987	1017	763	-224	77,28
за кордоном	осіб	1148	1238	1585	437	138,03
Кількість екскурсантів	осіб	826	847	1084	258	131,25
Кількість наданих туроднів, всього, з них	туроднів	9412	10147	12396,7	2985	131,71
Іноземцям для подорожі в межах України	туроднів	1205	1183	923	-282	76,58
Громадянам України для подорожі за кордон	туроднів	4399	5214	6674	2275	151,71
Громадянам України для подорожей в межах України	туроднів	3808	3750	4800	992	126,05
Середня кількість туроднів наданих 1 туристу	туроднів	4,41	4,50	5,76	1,35	130,61
іноземному туристу	туроднів	5,00	5,50	7,04	2,04	140,80

Громадянам України для подорожі за кордон	туроднів	10,60	12,15	15,55	4,95	146,72
Громадянам України для подорожей в межах України	туроднів	19,23	14,53	18,60	-0,63	96,72

*Складено автором

Аналізуючи дані таблиці, можна зробити наступні висновки. В 2021 році зростає як вартість наданих туристичних послуг, так і кількість реалізованих туристичних путівок. Слід зазначити, що кількість іноземців, що скористалися послугами ТОВ «В обіймах світу», знижується на 10,76%.

Проте зростає кількість українців, що подорожують як по Україні, так і за кордон. Також зростає загальна кількість туроднів на 735 одиниць, при цьому середня тривалість туру за кордон зростає на 1,55 туродні, в той час як по Україні знижується на 4,69 туродні.

Таблиця 2.4 – Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства

№ з/п	Показники	2020	2021	2022	Відхилення			
					Абс. 2021/2020	Абс. 2022/2021	Відн. 2021/2020, %	Відн. 2022/2021, %
1	Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	15890	17718	14597	1828	-3121	111,50	82,38
2	ПДВ, тис. грн.	2648	2953	2919	305	-34	111,52	98,86
3	ПДВ у відсотках до виручки, %	20	20	20	0	0	100,00	100,00
4	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	13242	14765	11677	1523	-3088	111,50	79,09
5	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	7233	7982	7941	749	-41	110,36	99,48
6	Собівартість у відсотках до виручки, %	55	54	68	-1	14	98,18	125,93
7	Валовий прибуток, тис.	6009	6783	3737	774	-3046	112,88	55,09

	грн.							
8	Інші операційні доходи, тис.грн.	29	31	18	2	-13	106,90	58,06
9	Адміністративні витрати, тис.грн.	18	20	25	2	5	111,11	125,00
10	Витрати на збут, тис.грн.	17	21	28	4	7	123,53	133,33
11	Інші операційні витрати, тис.грн.	5	9	7	4	-2	180,00	77,78
12	Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток / збиток, тис. грн.	5998	6764	3695	766	-3069	112,77	54,62
13	Дохід від участі в капіталі, тис.грн.	-	-	-	-	-	-	-
14	Інші фінансові доходи	-	-	-	-	-	-	-
15	Інші доходи	-	-	-	-	-	-	-
16	Фінансові витрати	-	-	-	-	-	-	-
17	Інші витрати	-	-	-	-	-	-	-
18	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток / збиток, тис. грн.	5998	6764	3695	766	-3069	112,77	54,62
19	Податок на прибуток від звичайної діяльності, тис. грн.	1014	1253	665	239	-588	123,57	53,08
20	Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток /збиток, тис. грн.	4984	5511	3030	527	-2481	110,57	54,98
21	Чистий прибуток / збиток, тис.грн	4984	5511	3030	527	-2481	110,57	54,98

*Складено автором

З поданої таблиці випливає те, що у 2021 році чистий прибуток зріс з 4984 тис.грн. до 5511 тис.грн., це пов'язано з тим що зросли об'єми продажу турів. Також зросли прибутки від операційної діяльності на 766 тис.грн. В цілому, основні економічні показники у 2021 році зросли, в порівнянні з попереднім. Це пояснюється зі збільшенням попиту. У 2022 р. спостерігається протилежна тенденція, обумовлена початком війни в Україні та різким зниженням попиту на послуги туристичного підприємства, особливо в першому півріччі.

ТОВ «В обіймах світу» пропонує своїм споживачам досить широкий вибір туристичних продуктів, загальна характеристика яких представлена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Характеристика пропозицій ТОВ «В обіймах світу»

Види туризму	- Внутрішній - Виїзний
Географічний напрямок	- Україна - Європа - США - Близький Схід - Далекий Схід
Типи турів	- Екскурсійний - Пляжний - Шоп-тури - Спортивний - Освітній - Діловий - Лікувальний - Дитячий - Паломницький

*складено автором

Таким чином, компанія пропонує досить широкий вибір для туристів. Найбільшим, тобто фактично масовим попитом, на сьогоднішній день користуються недорогі тури в Туреччину і Єгипет і дорожчі - в Таїланд, країни Західної і Східної Європи, і це - загальна тенденція у розвитку попиту на туристичні послуги, що набула поширення в Україні в цілому. Туристи можуть придбати також індивідуальні тури, в тому числі для сімейного відпочинку.

Основна мета ТОВ «В обіймах світу» полягає в подальшому підвищенні ефективності діяльності компанії і її конкурентоспроможності на ринку, для чого ведеться робота, спрямована на те, щоб:

- управляти очікуваннями ринку шляхом зміцнення лояльності до продукту компанії і проведення ефективних заходів щодо подальшого підвищення впізнаваності;

- покращувати показники діяльності компанії за рахунок більш високих обсягів продажів і диференціації турпродукту, здійснювати постійний моніторинг поточного стану справ на ринку і оперативне коректування планів;
- підвищувати якість управління компанією шляхом ефективного планування та підвищення точності прогнозів результатів діяльності;
- впроваджувати інноваційні туристські технології, використовувати стандарти.

Профільною діяльністю компанії є організація масового туризму. Професійна праця зі чисельними туристичними потоками туристів та відмінна орієнтація в ситуації в туристичному бізнесі дозволяє турагентству обирати надійні авіакомпанії та найкращі готелі. Компанія здатна запропонувати широкий вибір варіантів відпочинку, а також організувати виїзди на семінари чи конференції, дитячий відпочинок, VIP-тури.

ТОВ «В обіймах світу» набуло заслуженої репутації однієї з найбільш високотехнологічних компаній на туристичному ринку. Організації роботи офісів максимально взаємопов'язана і автоматизована, система онлайн-бронювання прогресивна і зручна у використанні. Повна комп'ютеризація і налагоджена система роботи не допускають втрат інформації. Це дозволяє компанії безперебійно і чітко обслуговувати тисячі агентств навіть в пік туристичного сезону.

ТОВ «В обіймах світу» співпрацює лише з перевіреними і надійними партнерами. В сфері авіаперевезень компанія користується послугами найбільших авіакомпаній, серед яких Thai Airways, Air Baltic, Emirates, WINDROSE, QATAR AIRWAYS та інші. Послуги розміщення надають відомі мережі готелів, серед яких Marriott, Le Meridien, Sheraton, Hilton, Sol Melia, Princess, Four Seasons, Iberostar

Особлива увага в ТОВ «В обіймах світу» приділяється контролюванню рівня якості послуг, що надаються протягом всіх етапів туристської діяльності. Компанія ретельно відстежує кожну заявку з моменту отримання її компанією до повернення туриста додому.

2.2 Аналіз напрямів купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні

Середземноморський регіон став центральним рекреаційним районом для приморського відпочинку в Європейському регіоні. Основні риси цього регіону включають лінійну організацію рекреаційних зон, протягом узбережжя моря, акцент на використанні островів, виражену сезонність туристичних потоків, здебільшого обмежених річним (купальним) сезоном, і створення великих туристичних комплексів з високою концентрацією відпочиваючих.

З 1980-х років виникла тенденція до формування менших за розміром туристичних центрів, які краще відповідають потребам сучасного активного туризму та гармонійно вписуються в навколишнє природне середовище. Країни Середземномор'я, такі як Іспанія, Італія, Франція і Греція, є видатними представниками цього регіону. У Іспанії, головними туристичними районами є узбережжя Середземного моря, Канарські і Балеарські острови. В Італії - це Італійська Рів'єра, яка продовжується французькою, а в Греції - острови Егейського моря. Важливими туристичними регіонами Франції є Лазурний берег (Французька Рів'єра) з відомими курортами, такими як Ніцца, Канн та Антіб [9].

Так, вказані характеристики визначають особливості туристичного розвитку Середземноморського регіону:

1. Лінійна форма рекреаційного освоєння: туристичні зони розташовані вздовж морського узбережжя, утворюючи лінійну структуру, яка сприяє легкому доступу до берега та панорамному виду на море для багатьох об'єктів розміщення;

2. Велика роль островів: острови виступають ключовою складовою туристичного розвитку, привертаючи відпочиваючих своєю унікальністю, природною красою та різноманітністю;

3. Виражена сезонність туристських потоків: туристичний сезон часто обмежений літнім періодом, коли відбувається активний купальний відпочинок, що призводить до вираженої сезонності та значної концентрації туристів під час піку сезону;

4. Крупні туристичні комплекси: створення великих туристичних комплексів є характерною реакцією на високий попит на морський відпочинок. Ці комплекси можуть включати різноманітні види розваг, обслуговування та інфраструктуру для задоволення потреб відпочиваючих [29].

Відзначається, що з 1980-х років спостерігається новий тренд у формуванні менших за розмірами туристичних центрів. Ці центри відповідають потребам сучасного активного туризму та гармонійно вписуються в природне середовище.

Зазначається, що країни Середземномор'я, зокрема Іспанія, Італія, Франція та Греція, виходять вперед у розвитку туристичної галузі. У Іспанії основні туристичні райони зосереджені на узбережжі Середземного моря, а також на Канарських і Балеарських островах. Франція вирізняється Лазурним берегом (Французька Рів'єра), де розташовані відомі курорти, такі як Ніцца, Канни, Антіб. У Італії ключовий район середземноморського туризму - Італійська Рів'єра, що є продовженням французької, а в Греції - острови Егейського моря.

Адріатичне узбережжя Хорватії стало одним з ключових туристичних районів Середземномор'я, приваблюючи відомі морські курорти, такі як Дубровник та Спліт. Популярні також середземноморські курорти Туреччини, з Анталє на чолі.

Поза Середземним морем в Європі виникли ще два приморські туристичні райони. Один із них розташований на чорноморському узбережжі, де побудовані великі курортні комплекси, такі як Мамайя та Ефорія в Румунії, а також Златни Пясци, Дружба, Албена, Слинчев Бряг та Несебр в Болгарії біля Варни та Бургаса. Ще один приморський курортний район простягається вздовж узбережжя Північного та Балтійського морів, де розташовані десятки

курортів, таких як Сопот (Польща), Кюлунгборн (Німеччина), Брайтон і Борнемут (Великобританія), Сен-Мало (Франція) [30].

Середземномор'я є одним із трьох основних світових регіонів, які спеціалізуються на купально-пляжному туризмі і визначається як абсолютний лідер за кількістю прибуттів туристів. Басейн Середземного моря охоплює країни Південної та Південно-Східної Європи, Північної Африки і Південно-Західної Азії. Однак саме в країнах Південної Європи утворилися найсприятливіші умови для розвитку купально-пляжного туризму.

Тепле море, чисті пляжі та комфортний клімат є ключовими факторами, які сприяють розвитку курортів на всьому узбережжі Середземного моря. Країни Південної Європи розташовані переважно на півостровах (Піренейському, Апеннінському, Балканському) та островах, і мають велику протяжність берегової лінії. Узбережжя відрізняється значною посіченістю, наявністю внутрішніх морів, заток та бухт, що сприяло створенню численних курортних комплексів.

Температурні та вітрові умови, кількість опадів, а також загалом благоприятний клімат є одним із ключових чинників, що сприяють розвитку купально-пляжного туризму в країнах Південної Європи. Більша частина території регіону має типовий субтропічний середземноморський клімат, який характеризується сухим та спекотним літом, м'якою зимою з невеликою кількістю опадів, ранньою весною та тривалою теплою осінню. Це створює ідеальні умови для відпочинку та туризму.

Середні температури липня коливаються від $+21^{\circ}\text{C}$ у Португалії до $+27^{\circ}\text{C}$ в Греції, а температури зими в середньому становлять $-1...+9^{\circ}\text{C}$. Оподи в основному припадають на зимовий період і становлять від 500 до 1200 мм. Купальний сезон у країнах регіону зазвичай розпочинається в травні, але вже у квітні можна насолоджуватися "морськими" та "сонячними" ваннами, і триває до кінця жовтня [19].

Так, купально-пляжний туризм включає в себе не лише відпочинок на пляжі, але й різноманітні рекреаційні заняття, пов'язані із близькістю моря та

пляжу. Тут різноманітність розваг і активностей дуже широка і залежить від інфраструктури конкретного курорту. Деякі з популярних занять включають:

- прогулянки узбережжям: насолодження природою та пейзажами, де можна відпочити від сонця та насолоджуватися свіжим повітрям;
- розважальні та оздоровчі комплекси: відвідування різноманітних закладів, де використовуються морські ресурси для процедур та оздоровлення;
- повітряні та сонячні ванни: насолодження сонцем та морським повітрям, яке може мати благотворний вплив на здоров'я та настрій;
- різноманітні водні розваги: пляжний волейбол, віндсерфінг, катання на водних лижах, водних мотоциклах, атракціони на воді та інші види водних розваг;
- рибалка з берега: ви риби безпосередньо з берега моря.

Ці активності сприяють забезпеченню різноманітного та цікавого відпочинку для туристів на морських курортах [14].

Коротко охарактеризуємо пляжі та пляжні курорти в окремих країнах Південної Європи:

1. Іспанія:

- Коста-дель-Соль. Широкі пляжі, величезний вибір розваг та водних видів спорту;
- Майорка. Привабливі заходи сонця, чистий пісок, кришталево чиста вода;
- Канарські острови. Різноманіття пляжів від вулканічних до золотистих, чудові умови для серфінгу та дайвінгу.

2. Італія:

- Амальфійське узбережжя. Спресований пісок, пляжі, вирубані в скелях, вражаючі види на море;
- Сицилія. Довгі пляжі, золотистий пісок, тепле Середземне море.

3. Греція:

- Крит. Прекрасні пляжі з білим піском та турецько-синіми водами;
- Санторіні. Унікальні чорні та червоні пляжі через вулканічні мінерали.

4. Хорватія.

- Дубровник. Кам'янисті пляжі з великими скелями та чистою водою Адриатичного моря;

- Задар. Унікальні пляжі, такі як Плитвіцькі озера, з водоспадами та кришталево чистою водою.

5. Туреччина:

- Анталія. Довгі, золотисті пляжі, пальми та розкішні готелі;

- Бодрум. Величезні затоки, кришталево чисте море, відмінні умови для водних видів спорту.

Ці країни пропонують різноманітність пляжів та курортів, щоб задовольнити різні смаки та вимоги туристів.

Португальські прибережні зони славляться своєю різноманітністю та привабливістю, особливо в регіоні Алгарве. Загальна протяжність пляжів у Португалії становить 1800 км, включаючи піщані, галькові та кам'янисті узбережжя. Майже всі пляжі є муніципальними та обладнані для комфортного відпочинку. Алгарве славиться своїми чарівними пляжами, де лимонний пісок, неперевершені скелі та індіго-фарбова морська вода створюють унікальний атмосферний пейзаж. Цей регіон, зокрема, має визначені місця, такі як найгарніший Прайа-де-Роша [6].

Відпочинок на пляжах Ліссабонської Рив'єри пропонує неперевершені готелі, висококласні ресторани з різноманітним меню морських страв і чарівні прибережні зони. Один із найвідоміших - пляж Гіньшу, де, крім вражаючої природи, створені ідеальні умови для серфінгу. Любителям підводного плавання більше підійдуть узбережжя Азорських островів. Тут вони знаходять захоплюючі підводні багатства, рясну рослинність і можливість спостерігати за дельфінами та китами..

Унікальність пляжів Мадейри полягає у тому, що пісок, який має золотистий колір, не є місцевого походження, але імпортується з Марокко. Завдяки природнім особливостям багато пляжів Мадейри (багато з яких вкриті базальтовим камінням), були обладнані бетонними платформами або засипані

імпортним піском. Хоча це може викликати невеликий дискомфорт, чиста вода та живописні прибережні скелі відшкодовують це. Також на Мадейрі є пляжі з піском, зокрема в містечку Канісал, де присутній незвичайний пляж із вулканічним чорним піском, який створює екзотичний вигляд разом із навколишніми охристими скелями. Інший дивовижний пляж можна знайти в районі Порту-да-Круш, де чорний пісок контрастує з білою галькою, надаючи йому особливий характер [11].

Пляжі становлять справжнє багатство Іспанії, яка може похвалитися величезною різноманітністю пляжів: від піщаних і галькових до кам'янистих і навіть тих, що вкриті вулканічним чорним піском. Курортно-пляжні зони розташовані як на материковій, так і на острівній частинах Іспанії. Однією з основних переваг пляжів Іспанії є їхня екологічна чистота, яку підтверджують численні нагороди, зокрема «Блакитний прапор» (480 пляжів). Усі пляжі є муніципальними і безкоштовними, з оплатою лише за оренду лежаків і парасольок (2-3 євро в день). Для туристів доступно понад півтори тисячі пляжів з розвинутою інфраструктурою [11].

Іспанія має величезну берегову лінію на сході, яка омивається Середземним морем. Ця багатокілометрова лінія включає такі каталонські курорти, як Коста-Брава, Коста-дель-Мересме, Коста-дель-Гарраф і Коста-Дорада, а також валенсійський курортний регіон Коста-Бланка. Південний іспанський берег виходить на Гібралтарську протоку, де розташована Андалусія зі своїми курортами Коста-дель-Соль і Коста-де-ла-Луз. Уздовж узбережжя між Францією та Португалією, що омивається Біскайською затокою Атлантичного океану, виділяють три пляжні зони - Галісію, Коста-Верде та Кантабрію.

У Середземному морі розташовані пляжні курорти Балеарських островів, такі як Майорка, Менорка, Ібіца і Ферментера. Канарські острови приваблюють любителів пляжного відпочинку протягом усього року.

Узбережжя Коста-Дорада та Коста-дель-Мересме приваблює для сімейного відпочинку, в той час як Ібіца традиційно відома серед любителів

клубного життя. Ті, хто шукає спокій і відокремленість, зазвичай віддають перевагу пляжам Коста-де-ла-Лус.

У Італії пляжні курорти розташовані вздовж всього периметру країни, охоплюючи понад 7500 км. Практично усе узбережжя має пологий захід у море та чудові бухти. Усі пляжі в Італії є муніципальними, але прибережна територія поділена на ділянки, які здаються в оренду приватним підприємцям. На кожній ділянці працює пляжний наглядач, відомий як "боніно", який відповідає за порядок та стягує плату за оренду лежаків та парасольок (приблизно 10 євро за комплект). Згідно місцевим правилам, перші 5 метрів пляжу від води є безкоштовними. Італія має різноманітні типи пляжів, включаючи піщані, білі піщані, галькові, піщано-галькові, кам'янисті та трав'яні. Понад 200 пляжів в Італії володіють нагородою «Блакитний прапор» [21].

Ріміні, найбільш популярний пляжний курорт Італії, славиться своїми 15 кілометрами піщаних пляжів, великим вибором доступних готелів на узбережжі та різноманітним розваг. Для заможної публіки доступні також Лідо-ді-Езоло та вся Венеціанська рив'єра з доломітовим піском, мілководдям і дуже теплою водою. Також варто відзначити Тосканську рив'єру із розкішними готелями та ресторанами.

Для тих, хто полюбляє тусовки та святкування до ранку, ідеальним варіантом буде Сан-Ремо. А для тих, хто шукає відпочинку серед незайманої природи, привабливими місцями стануть Адріатичне узбережжя Апулії та Емілії Романьї.

Основні ділянки узбережжя Італії (зверху «чобота» проти годинникової стрілки):

1. Лігурійська рив'єра (із центром у Генуї), яка поділяється на дві частини: Рив'єра-ді-Поненте (від кордону з Францією до Генуї) і Рив'єра-ді-Лсвантс (від Генуї до кордону з областю Тоскана);

2. Тосканська рив'єра - престижні й, відповідно, дорогі курорти, орієнтовані на індивідуальних туристів;

3. Рив'єра Лаціо - дуже чисте Тірренське море поблизу Риму;

4. узбережжя Кампанії, неаполітанська затока й Амальфітанське узбережжя - тихий південь, сусідство Везувія, історія Помпеїв і Геркуланума;

5. Тірренське та Іонічне узбережжя (область Калабрія) - чудові піщані пляжі в оточенні гір і близькість Африки;

6. Адріатичне узбережжя Апулії, Абруццо та Емілії-Романї - Марке - дуже гарні гроти, скелі й підводні карстові печери, чисте повітря, незаймана природа та найкращі оливки й виноград;

7. Венеціанська рив'єра - відносно мілководдя та, як наслідок, завжди тепла вода;

8. острови Італії: Капрі та Іск'я, Сицилія, Сардинія й Ельба [20].

Протяжність узбережжя материкової Греції та численних островів сягає близько 16 тисяч кілометрів. Більшість пляжів Греції мають піщаний покрив, будь то білий або чорний вулканічний пісок, а також можуть бути піщано-галькові, дрібногалькові чи кам'янисті. Усі пляжі є муніципальними, а оренда лежаків і парасольок підпадає під плату (приблизно 4-6 євро за день). Багато пляжів мають високорозвинену інфраструктуру, що включає ресторани, кафе та пункти прокату обладнання для водних видів спорту.

Занурення з аквалангом та підводні зйомки заборонені в місцях, де розташовані античні древності. На всьому узбережжі дозволено засмагати топлес. Понад 400 грецьких пляжів відзначені «Блакитним прапором». Загалом, пляжі на материку частіше виявляються більш шумними порівняно з островами, де можна знайти багато затишних бухт, а море частіше має спокійну атмосферу [3].

Один з найвидатніших пляжів на острові Міконос — це Super Paradise, який славиться своїми вечірками. Відмінне місце для відпочинку на острові Кос поблизу готелю «Kos Bay Hotel» — Magic Beach із білосніжним піском. Велика кількість чарівних пляжів Греції розташована на острові Крит, серед них варто відзначити Balos, де зливаються три моря, створюючи неповторний відтінок синього та зеленого, і Elafonissi із його рожевим піском, який вважається найкращим пляжем Криту. Привабливий пляж Navagio на острові Закінтос

також входить до першої десятки кращих пляжів Греції. У цей рейтинг також увійшли Egremni (Лефкада), Myrtos (Кефалонія) та Fanikas (Пано Куфонісі) [12].

Берегова лінія Мальти характеризується численними затоками і бухтами, що надає різноманіття місць для відпочинку біля моря. Тут представлені пляжі різної структури, включаючи як піщані, так і кам'янисті, цивілізовані та дикі. На Мальті відсутні різкі припливи і відпливи, а також підводні течії. Тут не зустрічається небезпечних риб і медуз, що робить купання безпечним і приємним. Багато готелів пропонують власні пляжі з безкоштовним доступом для своїх гостей, інші надають можливість користуватися пляжем за окрему плату (зазвичай від 1 євро). Крім того, існують приватні пляжі, такі як Veasii Sib, які не належать готелям, і вхід на них платний для всіх. Ці приватні пляжі обладнані лежачками та парасольками, а багато з них мають центри водних видів спорту. На Мальті можна знайти пляжі з різним покриттям, такими як піщані, галькові та кам'янисті. До найвідоміших піщаних пляжів Мальти відносяться Меліха-Бей, Голден-Бей, Айн-Туфіха, Парадайз-Бей, Джнейна-Бей та Претті-Бей. Кам'янисті пляжі розташовані вздовж узбережжя міст Сліма, Сент-Джуліанс, Буджиба, Аура, Марсаскала і Зурік [].

Країни Південної Європи залишаються світовими лідерами у сфері купально-пляжного туризму. Тепле море, бездоганні пляжі та сприятливий клімат, поєднані з високорозвиненою туристичною інфраструктурою та багатою культурно-історичною спадщиною, створюють ідеальні умови для розвитку пляжних курортів на всьому узбережжі Середземного моря. Іспанія, Італія, Португалія, Греція та Мальта володіють найбільшим досвідом у організації купально-пляжного туризму. Крім того, ці країни привертають туристів не лише своїми природними красами, але й різноманітністю гастрономічного досвіду та унікальними традиціями. Сталі зусилля у сфері розвитку туризму дозволяють їм постійно вдосконалювати сервіс та розширювати можливості для задоволення різноманітних потреб відпочиваючих.

2.3 Асортимент пропозиції турів купально-пляжного туризму на ТОВ "В обіймах світу" в порівнянні з конкурентами

ТОВ "В обіймах світу" має досить широкий асортимент пропозиції турів купально-пляжного туризму до країн Європи. Географія турів включає такі напрями: Болгарія, Італія, Іспанія, Греція, Португалія, Хорватія, Франція, Чорногорія та інші країни (рисунок 2.2)

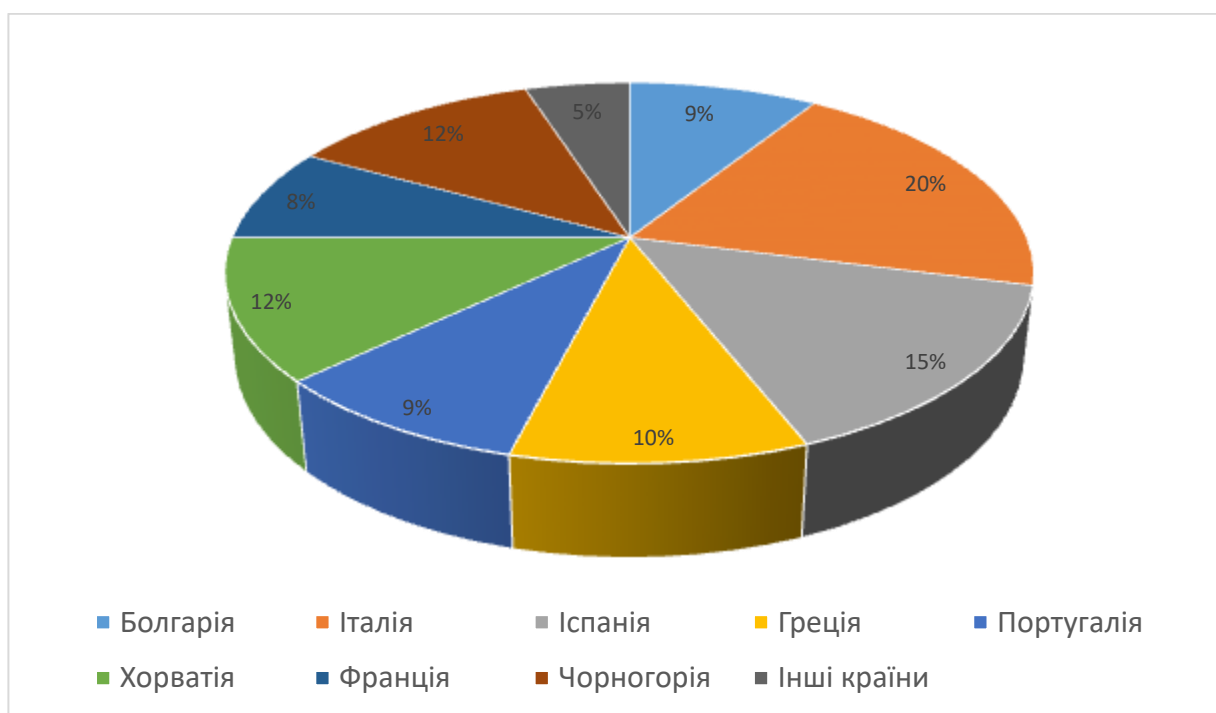

Рисунок 2.2 – Географія турів купально-пляжного туризму на ТОВ «В обіймах світу» у 2022 році

Розглянемо найбільш популярні пляжні тури.

Пристрасті по-іспанськи. Відпочинок на морі

Автобусний тур тривалістю 10 днів, без нічних переїздів. Вартість туру включає 5 екскурсій: по Женеві, Ніцці, Бамберг, Вероні і Вроцлаву. Також на

курорті Іспанії забезпечується харчування туристів у форматі напівпансіону (сніданок+вечеря).

День 1. Львів – Перемишль – Краків – Катовіце – Вроцлав – Легниця

Збір на Львівському залізничному вокзалі. Перетин кордону. Переїзд у Вроцлав.

Екскурсія «Місто гномів – Вроцлав» (входить у вартість туру)

Екскурсія по місту 12 островів і більше 100 мостів. Старе місто є одним з найкрасивіших в Польщі, чарівна Ратуша зі старовинним сонячним годинником, а площа вроцлавського ринку займає друге за величиною місце, після Краківського. Для більшості це місто чудес, де кожен знайде частинку своєї мрії.

Гастро екскурсія «Ласощі королів» (додаткова оплата за дорослих: 28€ / за дітей: 23€)

Переїзд в готель. Поселення і ночівля.

День 2. Бамберг – Гайдельберг

Сніданок. Переїзд в Бамберг.

Екскурсія Бамберг – місто на семи пагорбах. (входить у вартість туру)

Переїзд по казковій Німеччині. По дорозі, пропонується відвідати одне з найчарівніших міст Німеччини.

Місто Хайдельберг (додаткова оплата за дорослих: 23€ / за дітей: 23€)

Напівзруйнований замок-привид на горі, блакитна вода Неккара, старовинний міст, вузькі вулички старого міста, найстаріший університет країни, Вежа Відьом і головна пішохідна вулиця з безліччю чарівних магазинчиків і лавок - додає місту особливу чарівність. Після екскурсії ми отримаємо задоволення панорамними видами на місто з Філософської стежки, а також побачимо Хайдельберзький замок – один з найкрасивіших і романтичних в Німеччині.

Переїзд в готель. Поселення і ночівля.

День 3. Женева – Шийонський замок – Монтре – Веве

Сніданок. Переїзд в Женеву. Оглядова екскурсія.

Експерсія «Женева - вишукана дама» (входить у вартість туру)

Розташувалась на березі чарівного озера Женева, розповідає нам свою історію: Палац Націй, штаб-квартира ООН, Товариство Червоного Хреста. Женева постане перед нами в образі чарівної казки: надзвичайно вузькі вулички, крихітні площі з фонтанами, елегантні парки, унікальний квітковий годинник, найбільший в Європі фонтан.

Додаткова експерсія «Швейцарська Рів'єра» (за бажанням за додаткову оплату).

Переїзд в готель. Поселення і ночівля.

День 4. Відпочинок на морі Іспанії – Льорет-де-Мар

Сніданок. Переїзд в яскраву Іспанію – країну солодкого вина і ласкавого сонця, країну блакитного моря і величних гір, країну божевільних геніїв і відкритого, веселого народу.

Поселення в готель.

Вечірня програма

Фламенко-шоу (за додаткову оплату)

Повернення в готель. Вечеря. Ночівля на території Іспанії.

День 5. Андорра – Відпочинок на морі Іспанії – Тосса-де-Мар – Жирона – Бесалу – Льорет-де-Мар

Сніданок. Відпочинок на морі. У вільний час рекомендується відвідати експерсію «Тосса-де-Мар – романтичне містечко» (за додаткову оплату), або «Жирона і Бесалу – середньовіччя і легенди Іспанії» (за додаткову оплату).

Повернення в готель. Вечеря. Ночівля на території Іспанії.

День 6. Барселона – Монсеррат – Відпочинок на морі Іспанії – Льорет-де-Мар

Сніданок. Відпочинок на морі. Пропонується познайомитись із морською столицею сонячної Іспанії – Барселоною. Оглядова експерсія по місту «Барселона експерсія» (додаткова оплата за дорослого: 38€ / дитину: 30€)

Вільний час. Усі нижче наведені експерсії можна відвідати, але тільки при придбанні трансферу в Барселону (за додаткову оплату):

- «Дорога до небес – Монсеррат»
- «Готичний квартал і бульвар Рамблас»
- «Гауді і його творіння»
- «Вечірні Вогні Барселони»

Повернення в готель. Вечеря. Ночівля на території Іспанії.

День 7. Відпочинок на морі Іспанії – Кадакес – Фігерас – Емпуріабрава –
Льорет-де-Мар

Сніданок. Відпочинок на морі. Рекомендується відвідати екскурсію «Королівський пляж та Каталонська Венеція – Емпуріабрава» (за додаткову оплату).

В другій половині дня пропонується відвідати наступні екскурсії (за додаткову оплату):

- «Світ Сальвадора Далі – Фігерес»
- «Перлина Іспанії – Кадакес»

Переїзд в готель. Поселення і ночівля.

День 8. Монако – Монте-Карло – Ніцца – Відпочинок на лазурному березі
Сніданок. Відпочинок на Французькій Рів'єрі. Для бажаючих пішохідна
прогулянка.

Екскурсія «Ніцца - Королева Лазурного Берега» (входить у вартість туру)

У вільний час рекомендується відвідати: «Розкіш і краса: Монако і
Монте-Карло» (додаткова оплата)

Переїзд в готель. Ночівля на території Італії.

День 9. Верона – озеро Гарда – Сірміоне

Сніданок. Чарівна та романтична екскурсія «Верона – столиця
закоханих» (входить у вартість туру).

У вільний час рекомендується відвідати екскурсію «Озеро Гарда»
(додаткова оплата).

Переїзд в готель. Поселення і ночівля.

День 10. Львів – купальні Егерсалок – Егер

Сніданок. Переїзд по території Угорщини. Рекомендується відвідування екскурсій на вибір: «Винний регіон Угорщини – Егер», «Гуляш в Долині Красунь», «Термальні дива Угорщини Угорський Памуккале - місто Егерсалок».

Перетин кордону. Повернення в Україну. Місце прибуття до Львова - залізничний вокзал.

Морський дует – Італія та Іспанія

Автобусний тур тривалістю 7, включає два нічних переїзди, чотири екскурсії включено у вартість туру.

День 1. Львів – Мукачево – Будапешт

Зустріч на залізничному вокзалі Львів

Можливість приєднатись до групи в Стрию, Мукачево, Ужгороді.

Переїзд по Україні, перетин кордонів.

Пішохідна екскурсія «Екскурсія Перлина Дунаю – Будапешт» (входить у вартість туру).

Переїзд в готель. Поселення та нічліг на території Словенії. Виїзд зі Львова. Переїзд по Україні. Перетин кордонів.

День 2. Падуя – Венеція – Верона

Сніданок. Виселення з готелю. Оглядова екскурсія.

Екскурсія «Падуя - перше знайомство з Італією» (входить у вартість туру).

У вільний час є можливість відвідати такі екскурсії (за додаткову плату):

- «Королева Адріатики – Венеція»

- «Таємниці венеціанських каналів»

- «Верона - Столиця романтиків і закоханих»

Повернення в Падую. Нічний переїзд в Іспанію.

День 3. Барселона – Тібідабо – Саграда де фамілія – Фламенко шоу

Екскурсія «Барселона – місто, яке примушує посміхатися» (входить у вартість туру)

У вільний час є можливість відвідати такі екскурсії (за додаткову плату):

- «Незнайома Барселона – Тібідабо»
- «Дорога до небес – Монсеррат»
- «Гра польоту, швидкості, мрії»
- «Фламенко-шоу»

Поселення в готель. Ночівля на території Іспанії.

День 4. Барселона – Коста-Брава – Тосса-де-Мар – Жирона – Бесалу – Андорра

Сніданок. Вільний час в Барселоні. Можливість відпочити на морі, на найбільшій набережній Барселони. Для урізноманітнення відпочинку пропонуються екскурсії (за додаткову плату):

- «Чарівний пейзаж Кости Брави»
- «Жирона і Бесалу – середньовіччя і легенди Іспанії»
- «Столиця гірського князівства – Андорра»

Повернення в готель. Ночівля.

День 5. Відпочинок на лазурному березі – Ніцца – Монако – Канни – Монте-Карло

Ранній сніданок (або ланч бокс), виїзд у Францію.

Відпочинок на Французькій Рів'єрі.

У вільний час є можливість відвідати екскурсії (за додаткову плату):

- «Ніцца – королева Лазурного Берега»
- «Зіркове місто – Канни»
- «Розкіш і краса: Монако і Монте-Карло»

Переїзд в готель. Ночівля на території Італії.

День 6. Флоренція – Піза – Галерея Уффіці

Сніданок. Виселення з готелю. Переїзд в місто Флоренція. Оглядова екскурсія «Місто італійського шарму – Флоренція» (входить у вартість туру).

Є можливість відвідати екскурсії (за додаткову плату):

- «Перлина Італії – знаменита Піза»
- «Флоренція як на долоні»
- «Галерея Уффіці»

Нічний переїзд в Угорщину.

День 7. Егер – купальні Егерсалок – Мукачево – Львів

Приїзд в гостинну Угорщину - країну термальних джерел, паприки і вина.

Відвідування «Угорський Памуккале - місто Егерсалок»

Пропонується екскурсія «Винний регіон Угорщини – Егер» (за додаткову плату).

Перетин кордону. Повернення в Україну. Прибуття до Львов, залізничний вокзал.

Балканський коктейль з відпочинком на Адріатичному узбережжі.

Тур тривалістю 10 днів, без нічних переїздів, у вартість туру входить 5 екскурсій.

День 1. Одеса – Ізмаїл – Бухарест

Виїзд з Одеси (можливе приєднання до групи в Ізмаїлі). Перетин кордону. Переїзд в Румунію. Поселення в готелі. Вільний час. У вільний час пропонується відвідування термального комплексу «Therme Bucurest».

Ночівля в готелі.

День 2. Бухарест – Скоп'є

Сніданок. Виселення з готелю. Поселення в готелі.

Екскурсія по столиці Румунії – Бухаресту (входить у вартість туру)

Виїзд з Бухаресту. Переїзд в Скоп'є. Поселення в готелі. Вільний час. У вільний час пропонується екскурсія: «Вечірня екскурсія столицею Македонії»

Повернення в готель. Ночівля в готелі.

День 3. Каньйон Матка – Тирана – Дуррес

Сніданок. Виселення з готелю.

Екскурсія до Каньйону Матка

Переїзд в Албанію.

Екскурсія Столиця Албанії – Тирана (входить у вартість туру)

Переїзд в Дуррес. Поселення в готелі. Відпочинок на морі. Ночівля в готелі.

День 4. Відпочинок на Адріатичному узбережжі – Бутринт – Гірокастра – Саранда

Сніданок. Виселення з готелю. У вільний час усім бажаючим рекомендується відвідати додаткову екскурсію «Гірокастра-Бутринт».

Повернення в Дуррес. Переїзд в Будву. Поселення в готелі. Ночівля в готелі.

День 5. Відпочинок на Адріатичному узбережжі – Будва – Котор

Сніданок. Вільний час.

Екскурсія по одній з найкрасивіших заток у світі - Боко-Которській (за додаткову оплату).

Екскурсія найбільшим озером Балкан – Скадарським (за додаткову оплату).

Повернення в Будву. Ночівля в готелі.

День 6. Відпочинок на Адріатичному узбережжі

Сніданок.

Яхт пікнік (за додаткову оплату)

Екскурсія «Будва – морська столиця Монтенегро» (за додаткову оплату)

Повернення в готель. Ночівля в готелі.

День 7. Дубровник – Мостар

Сніданок. Виселення з готелю. Переїзд в Хорватію.

Екскурсія по Дубровнику (входить у вартість туру)

Переїзд в Мостар. Поселення в готелі. Вільний час. У вільний час пропонується: «Нічна екскурсія по Мостару» (за додаткову оплату)

Повернення в готель. Ночівля в готелі.

День 8. Благай – водоспад Кравіца – Сараєво – Белград

Сніданок. Виселення з готелю.

Екскурсія «Благай і Кравіца» (за додаткову оплату)

Переїзд в Сараєво.

Екскурсія «Одна з найбільш незвіданих столиць європейського континенту – Сараєво» (входить у вартість туру)

Переїзд в Белград. Поселення в готелі.

Повернення в готель. Ночівля в готелі.

День 9. Белград – Брашов

Сніданок. Виселення з готелю.

Екскурсія «Столиця Сербії – Белград» (входить у вартість туру)

Переїзд в Трансільванію... Поселення в готелі. Вільний час. У вільний час пропонується:

«Вечір з національним колоритом» (за додаткову оплату)

«Нічна екскурсія по старому місту Брашов» (за додаткову оплату)

Повернення в готель. Ночівля в готелі.

День 10. Буштені – Сіная – Ізмаїл – Одеса

Сніданок. Виселення з готелю.

Екскурсія «Академія Невермор» + Палац «Пелеш» (за додаткову оплату)

Переїзд до Одеси.

Програми найпопулярніших пляжно-купальних турів є цікавими та місткими, до них входить багато різноманітних послуг, в тому числі цікавих екскурсійних програм.

Туристична агенція «В обіймах світу» представляє туроператора «Апех».

В таблиці 2.6 наведені пропозиції турів купально-пляжного туризму турагенції «В обіймах світ» в порівнянні з конкурентами.

Таблиця 2.6 – Пропозиції турів купально-пляжного туризму в порівнянні з конкурентами (ціни в Євро)

Назва туру	ТОВ «В обіймах світу»	ТОВ «Аккорд тур»	ТОВ «Поїхали з нами»	ТОВ «Атлантик тур»
Балканський коктейль з відпочинком на Адріатичному узбережжі	395	406	460	420
Пристрасті по-іспанськи. Відпочинок на морі	430	452	470	450
Морський дует – Італія та Іспанія	405	425	450	430

Дивовижна Португалія	470	475	510	465
Хорватія + Чорногорія + Албанія	506	520	560	515
Золоте узбережжя Болгарії	390	395	410	390

*складено автором

Розглянемо особливості організації даних турів на ТОВ «В обіймах світу» в порівнянні з конкурентами (таблиця 2.7)

Таблиця 2.7 – Порівняння турів купально-пляжного туризму на ТОВ «В обіймах світу» в порівнянні з конкурентами

Назва туру	ТОВ «В обіймах світу»	ТОВ «Аккорд тур»	ТОВ «Поїхали з нами»	ТОВ «Атлантик тур»
Балканський коктейль з відпочинком на Адріатичному узбережжі	10 днів, автобус, без нічних переїздів, 4 екскурсії, харчування - сніданки	7 днів, автобус, 2 нічних переїзди, 2 екскурсії у вартості, без харчування	10 днів, автобус, без нічних переїздів, 3 екскурсії у вартості, без харчування	10 днів, автобус, 3 нічних переїзди, 4 екскурсії, харчування - сніданки
Пристрасті по-іспанськи. Відпочинок на морі	7 днів, автобус, без нічних переїздів, 3 екскурсії у вартості, харчування – сніданки+вечері	7 днів, автобус, один нічний переїзд, 2 екскурсії у вартості туру, без харчування	7 днів, автобус, один нічний переїзд, 3 екскурсії у вартості туру, без харчування	7 днів, без нічних переїздів, 3 екскурсії у вартості туру, харчування - сніданки
Морський дует – Італія та Іспанія	10 днів, автобус, без нічних переїздів, 5 екскурсій, харчування – сніданки	10 днів, автобус, 2 нічних переїзди, 3 екскурсії, харчування – сніданки+вечері	7 днів, автобус, без нічних переїздів, 4 екскурсії, харчування – сніданки+вечері	днів, автобус, без нічних переїздів, 4 екскурсії, харчування – сніданки+вечері
Дивовижна Португалія	10 днів, автобус, 2 нічних переїзди, 5 екскурсій, без харчування	10 днів, автобус, 2 нічних переїзди, 4 екскурсії, без харчування	10 днів, автобус, без нічних переїздів, 3 екскурсій, харчування сніданки + вечері	10 днів, автобус, без нічних переїздів, 5 екскурсій, харчування сніданки
Хорватія + Чорногорія +	10 днів, автобус, без	10 днів, автобус, без	10 днів, автобус, 2	10 днів, автобус, без

Албанія	нічних переїздів, 4 екскурсії, харчування – сніданки	нічних переїздів, 3 екскурсії, харчування - сніданки	нічних переїзди, 5 екскурсій, відвідування термів, без харчування	нічних переїздів, 3 екскурсії, харчування сніданки + вечері
Золоте узбережжя Болгарії	7 днів, автобус, без нічних переїздів, 1 екскурсія, харчування сніданки + вечері	7 днів, автобус, без нічних переїздів, без екскурсій, харчування сніданки + вечері	7 днів, автобус, без нічних переїздів, 2 екскурсії, харчування сніданки + обіди + вечері	7 днів, автобус, без нічних переїздів, без екскурсій, харчування сніданки

*складено автором

Як ми можемо бачити з таблиці 2.6 пропозиції турів купально-пляжного туризму на ТОВ «В обіймах світу» практично відповідні пропозиціям конкурентів, проте якщо звернути увагу на цінову пропозицію, то безсумнівно вони є вигіднішими для туристів.

РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ КУПАЛЬНО-ПЛЯЖНОГО ВІДПОЧИНКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ

3.1 Проблеми та перспективи розвитку купально-пляжних видів відпочинку в Європейському регіоні

Європа залишається невід'ємним лідером як за кількістю туристичних прибуттів, так і за обсягами надходжень від міжнародного туризму, утримуючи ринкову частку, що перевищує 50% на світовому ринку туристичних послуг. Особливістю розвитку європейського ринку туризму за останні 15 років є з'явлення на ньому нових учасників, зокрема країн Центральної та Східної Європи. У цьому контексті Україна відіграє активну роль, закріпившись з 2005 року у рейтингу європейських лідерів за кількістю міжнародних туристичних прибутків, згідно з даними Всесвітньої туристичної організації.

У структурі світового туризму Європейський регіон тривалий період часу утримує лідируючі позиції як за кількістю туристичних прибуттів, так і за обсягами отриманих доходів від міжнародного туризму. Проте, за останні роки спостерігається помітне зменшення кількості туристичних прибуттів в Європі. Цей тренд може бути пояснений тим, що, як і будь-який продукт чи послуга, туристичні послуги проходять через кілька послідовних стадій розвитку, які характеризуються коливаннями обсягу продажів і прибутку. Цей процес відомий як «життєвий цикл туристичного продукту».

Життєвий цикл туристичного продукту – це концепція, яка спрямована на опис маркетингової стратегії впровадження та продажу туристичного продукту, його прибутковість, взаємовідносини із споживачами, конкурентами, а також стратегію маркетингу від моменту його введення на ринок до відхилення від нього.

Теорія життєвого циклу туристичного продукту ґрунтується на уявленні, що будь-який продукт, незалежно від його якості, зазначеної раніше чи пізніше, витісняється з ринку більш сучасним аналогом. Запити споживачів постійно

змінюються, і продукти, які їм відповідають, також повинні пристосовуватися. Туристичний продукт, подібно до інших видів продукції, проходить етапи «народження» та «відмирання», відтак йому необхідно постійно адаптуватися до змін в запитах клієнтів. Особливості використання туристичних продуктів визначаються багатьма факторами, такими як досвід туристичних компаній, конкурентна ситуація, туристична політика країни, а також смаки та потреби клієнтів.

Відповідно до теорії, туристичний продукт проходить чотири етапи:

1. Стадія впровадження. Цей етап характеризується повільними темпами збуту продукту, і, відповідно, низьким або відсутнім прибутком. Зазвичай на цій стадії виникають значні труднощі у використанні нового продукту, а інфраструктура не повністю пристосована до потреб цільової аудиторії. Великі витрати на маркетинг є необхідні для створення широкої інформованості про продукт;

2. Стадія зростання. На цьому етапі спостерігається стрімке збільшення обсягу продажів і, відповідно, прибутку. Витрати на маркетинг залишаються на високому рівні, але їх частка в загальних витратах фірми істотно зменшується. З'являється інтенсивна конкуренція, і туристичні підприємства прагнуть розширити сферу збуту продукту та проникнути в нові сегменти ринку;

3. Стадія зрілості. На цій стадії спостерігається уповільнення зростання збуту туристичної продукції, і коло споживачів практично не розширюється. Прибуток залишається на високому рівні, але починає зменшуватися. Явище «Феномен вірності» стає очевидним, і багато клієнтів знову вибирають цей продукт. Туристичне підприємство зацікавлене у максимізації тривалості цього етапу;

4. Стадія відхилення. На останньому етапі продукт відходить з ринку. Обсяг прибутку починає зменшуватися, і продукт втрачає свою конкурентоспроможність. Підприємство може приймати різні стратегії, такі як виведення з ринку або модернізація продукту, але, у кінцевому підсумку, продукт припиняє своє існування на ринку.

Так, уповільнення темпів збуту туристичного продукту може бути викликане різноманітними чинниками:

1.Зміною потреб клієнтів. Якщо змінюються смаки, вподобання або очікування клієнтів, то туристичний продукт може втратити популярність;

2.Виходом на ринок нових, більш досконалих послуг. Поява конкуруючих продуктів або нововведень може призвести до зменшення попиту на існуючий продукт;

3.Посиленням конкуренції. Збільшення числа конкурентів може призвести до розподілу попиту і зменшення обсягу продажів кожному учаснику ринку;

4.Економічною кризою. В періоди економічних труднощів споживачі можуть зменшити витрати на подорожі та розваги, що призведе до зниження попиту на туристичні продукти;

5.Нерентабельність продукту. Якщо продукт стає недостатньо рентабельним для фірми, оскільки з'являються нові можливості для більш ефективного вкладення капіталу, це може призвести до відмови від нього.

Ці фактори часто взаємодіють, і туристичні підприємства повинні адаптуватися до змін у середовищі, забезпечуючи своїм клієнтам актуальні та конкурентоздатні продукти [15].

У зв'язку із визначеним характером стадії зрілості в життєвому циклі туристичного продукту, можна стверджувати, що на даний момент часу більшість розвинених країн Європейського регіону опинилася на цій стадії. Таким чином, для Європейського ринку туристичних послуг критично важливо спрямовувати основні зусилля на утримання своєї ринкової частки. Це може бути досягнуто за допомогою постійного удосконалення туристичного продукту, його модифікації та впровадження комплексу маркетингових стратегій. Навіть нове позиціонування на ринку може бути розглянуте для збільшення споживання туристичного продукту. Важливо врахувати, що відсутність робіт з популяризації європейського туризму може призвести до втрати позицій на ринку і переходу до стадії спаду.

На етапі спаду настає момент, коли індустрія туризму стикається з пересиченістю конкретного продукту. Відзначається стійким зменшенням обсягів продажу та спадом до рівня, можливо, нульового рівня прибутку.

Порівнюючи теорію життєвого циклу туристичного продукту з прогнозами Всесвітньої туристичної організації (ВТО), можна визначити, що обидві прогнозують подібний заключний результат, який полягає в зниженні популярності туристично розвинених регіонів і піднятті популярності нових територій.

З метою уникнення краху європейської туристичної індустрії, керівники держав, що належать до цього регіону, та міжнародні організації повинні вживати заходів щодо реконструкції та розвитку. Для досягнення цієї мети необхідно створювати програми розвитку регіону, приділяючи велику увагу пошуку нових форм туризму. Цінова політика також є важливим аспектом аналізу, оскільки подорожі до європейських країн зазвичай є високими, порівняно з країнами інших регіонів, особливо тими, що розвиваються. Успішні кроки в цьому напрямку залежать від подальших дій вищих органів ініціативи на території Європейського регіону.

Європейський ринок туристичних послуг, колишній лідер світового туризму, переживає втрату своєї популярності серед міжнародних туристів, і цей процес, згідно з прогнозами Всесвітньої туристичної організації та теорією життєвого циклу туристичного продукту, може тривати й надалі. Кілька чинників призводять до втрати домінуючого положення Європи:

1. Старіння туристського продукту західноєвропейських країн. Особливо це стосується Італії, Греції, Іспанії та Португалії, де туристична інфраструктура старіє, що призводить до втрати конкурентоспроможності;

2. Труднощі східноєвропейських країн у пристосуванні до ринкової економіки. Деякі східноєвропейські країни зазнають труднощів у впровадженні ринкових засад у своїх туристичних секторах;

3. Високі витрати в північноєвропейських країнах. Країни, такі як Великобританія, Данія, Норвегія та Швеція, визначаються високими витратами для туристів, що впливає на їхню конкурентоспроможність;

4. Зростання популярності країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Країни цього регіону, які успішно розвивають свою туристичну індустрію, набирають популярності серед міжнародних туристів [11].

Для того щоб запобігти спаду популярності європейського туристичного продукту або уповільнити його темпи, необхідно активно шукати нові напрямки реалізації туристичного продукту, зосереджуючись на потребах споживачів та мінімізуючи негативний вплив туристичної індустрії на навколишнє середовище.

Сучасні тенденції вказують на з'яву нових туристичних напрямків, які привертають увагу туристів своєю спрямованістю на отримання нових вражень. У цьому контексті Європейський туристичний регіон стикається з викликом конкуренції, оскільки за час свого існування на туристичному ринку багато туристів, які мають фінансову можливість відвідати Європу, вже встигли ознайомитися з її туристичним продуктом. Оскільки туристи не лише віддають перевагу пасивному відпочинку, але також прагнуть отримати нові враження, є важливим постійно оновлювати туристичну пропозицію та надавати їм можливість відкривати щось нове і цікаве.

Для поліпшення механізму розвитку європейського ринку туристичних послуг важливо зосередитися на розширенні участі населення у міжнародному туризмі, зокрема в країнах, які розвиваються. Слід розглядати кроки зі скорочення або навіть усунення тарифних бар'єрів, які гальмують розвиток міжнародного туризму. Наприклад, диференційоване оподаткування для місцевого населення та іноземних відвідувачів при виїзді не стимулює місцевих мешканців подорожувати за кордон, а обмеження сум, які туристи можуть вивозити з країни під час закордонних поїздок, не лише негативно впливають на розвиток міжнародного туризму, але також обмежують покупівельну спроможність громадян країни під час закордонних поїздок [31].

Проблема недосконалого законодавства в сфері туризму існує в деяких країнах Європи, таких як Польща, Україна, Словаччина, а також у деяких розвинених країнах, наприклад, Швейцарії, де відсутнє спеціальне законодавство, що регулює туристичну діяльність, існує лише Закон про продаж турів, який враховує директиви ЄС у цьому питанні. Така різноманітна ситуація призводить до напруження та розбіжностей в регулюванні туризму між країнами регіону.

Для вирішення цієї проблеми важливо вжити наступні заходи:

1. Створення фондів на державному рівні для розвитку туризму;
2. Співпраця між країнами в галузі туризму;
3. Розробка програм розвитку туризму;
4. Узгодження законодавства країн Європи з міжнародними стандартами;
5. Захист прав туристів;
6. Впровадження інновацій в галузь туризму;
7. Спрощення процесу отримання віз та перетину кордонів.

Ці заходи сприятимуть урегулюванню нормативно-правової бази в галузі туризму в країнах регіону і пристосуванню її до сучасних умов на ринку туристичних послуг в Європі.

Такі кроки удосконалення нормативно-правової бази в європейських країнах мають потенціал підняти популярність Європейського регіону як ключового туристичного напрямку у світі. Це сприятиме збільшенню туристичних потоків в регіон та кожну європейську країну окремо, що в результаті призведе до значного зростання прибутків від туристичної індустрії.

Міжнародні організації відіграють важливу роль у туристичній сфері, сприяючи розвитку та стимулюючи туристичну діяльність через програми розвитку та фінансову підтримку. На наступному рівні регулювання — міждержавному — урядові органи країн взаємодіють шляхом укладання двосторонніх угод, що визначається взаємодією у сфері авіатранспорту, готельного господарства та туризму. Зокрема, важливою є лібералізація в'їзду-

виїзду громадян та спрощення туристичних формальностей, що вимагає від урядів більшої уваги до реалізації заходів у рамках таких угод.

Державні органи, як центральні, так і місцеві, грають ключову роль у регулюванні туристичного ринку на державному (макро) рівні. Для вдосконалення розвитку європейського ринку туристичних послуг державні органи кожної окремої країни мають спрямовувати свою туристичну політику в таких напрямках:

1. Стимулювання розвитку інфраструктури;
2. Впровадження маркетингових заходів для просування туристичних послуг;
3. Здійснення контролю за розвитком територій, включаючи розробку нормативно-правових актів у сфері туризму;
4. Забезпечення реалізації законодавчих актів з охорони здоров'я, безпеки та зайнятості;
5. Ліцензування фізичних та юридичних осіб, таких як туроператори, турагенції, готелі, ресторани та інші [17].

Так, вирівнювання стандартів послуг та туристичного продукту за участю державних органів влади може сприяти підвищенню рентабельності туристичної інфраструктури. Уніфікація стандартів може сприяти створенню сприятливого середовища для туристів та сприяти розвитку європейського ринку туристичних послуг. При цьому важливим елементом є врахування глобальних тенденцій у розвитку світового господарства та політики міжнародного туризму для успішного впровадження та забезпечення ефективності цих стандартів.

Зокрема, впровадження єдиної системи стандартів може сприяти підвищенню конкурентоспроможності європейських туристичних об'єктів на глобальному ринку, забезпечуючи їхню відповідність сучасним очікуванням та вимогам міжнародних туристів.

3.2 Розробка нових туристичних пропозиції купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні

З метою урізноманітнення і розширення асортименту пропозиції купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні на ТОВ «В обіймах світу» пропонуємо розробити тури до Греції, Іспанії та Італії.

Тур «Грецькі канікули» (таблиця 3.1) відбувається за таким маршрутом – Львів – Халкідікі – Каллітея – Салоніки – Едеса – Пефкохорі – Львів.

Вартість туру включатиме:

1. Проїзд автобусом єврокласу;
2. Проживання: у вибраній категорії готелю;
3. Харчування – сніданки та вечері;
4. Проведення вільного часу на морі
5. Страхування;
6. Супровід Керівника групи.

Таблиця 3.1 – Програма туру «Грецькі канікули»

День 1	Львів Зустріч всіх туристів відбувається на залізничному вокзалі. За декілька днів до початку туру Ви отримаєте інформаційний лист з більш детальною інформацією організаційного характеру. 07:00 – збір групи на з/д вокзалі м. Львова. 07:30 – виїзд із м. Львова.
День 2	Халкідікі Прибуття до Греції. Тур Грецькі канікули Переїзд до Халкідікі (Касандра). Знайомство з курортом. Вечеря. Ніч в готелі.
День 3	Сніданок. Вільний день на морі. Додатково: - Запрошення відвідати Каллітею та її блакитні пляжі (19€); Вечеря. Ніч в готелі.
День 4	Сніданок. Вільний день на морі. Додатково:

	Захоптиву екскурсію Арідея – Едеса (39€); (За бажанням можна покупатися у цілющих джерелах! Вхідний квиток оплачується додатково) Вечеря. Ніч в готелі.
День 5	Сніданок. Вільний день на морі. Вечеря. Ніч в готелі.
День 6	Сніданок. Вільний день на морі. У вільний час пропонуємо: - Трансфер на курорт Пефкохорі (19€); Вечеря. Ніч в готелі.
День 7	Сніданок. Виселення з готелю до 09:30. Виїзд о 10:00 до України! Нічний переїзд.
День 8	Перетин кордону. Прибуття до Львова (орієнтовний час прибуття залежить від проходження кордону).
Вартість туру	430-500 Євро в залежності від сезону

*складено автором

Наступний пропонований для асортименту ТОВ «В обіймах світу» пляжно-купальний тур «Золоті піски Іспанії».

Маршрут туру «Золоті піски Іспанії» (таблиця 3.2) – Львів – Лідо-ді-Езоло – Венеція – Ніцца – Монако – Льорет-де-Мар – Барселона – Жирона – Марсель – Генуя – Львів.

Вартість туру включає:

1. Проїзд автобусом єврокласу;
2. проживання в Іспанії в готелях 3-4* харчування НВ, HOTEL XAINE PARK 4* (ЛЬОРЕТ-ДЕ-МАР);
3. Харчування - сніданки (транзитні готелі);
4. Харчування - сніданки та вечері (готель в Іспанії);
5. Проведення вільного часу на морі
6. Оглядові екскурсії по Ніцці, Марселю, Генуї та Вероні;
7. Страхування;
8. Супровід Керівника групи.

Таблиця 3.2 – Програма туру «Золоті піски Іспанії»

День 1	Львів Зустріч всіх туристів відбувається на залізничному вокзалі. За декілька днів до початку туру Ви отримаєте інформаційний лист з більш детальною інформацією організаційного характеру. 07:00 – збір групи на з/д вокзалі м. Львова. 07:30 – виїзд із м. Львова.
День 2	Курорт Лідо-ді-Езоло АБО Венеція Приїзд на курорт Лідо-ді-Езоло. Вільний час для відпочинку на морі. У вільний час пропонуємо факультативні екскурсії на вибір: - Романтичну прогулянку на гондолі (дор. – 26€, діти до 11.99 років – 21€); Повернення на курорт. Переїзд в транзитний готель на території Італії. Ніч в готелі.
День 3	Ніцца - Монако Сніданок. Переїзд до Ніцци. - Оглядова екскурсія в старій частині міста (у вартості туру); Переїзд в транзитний готель у Франції. Ніч в готелі.
День 4	Курорт Льорет-де-Мар Сніданок. Переїзд на курорт Льорет-де-Мар. Поселення в готель. Вільний час для відпочинку на морі. Вечері. Ніч в готелі.
День 5	Сніданок. Вільний час для відпочинку на морі. Повернення в готель. Вечері. Ніч в готелі.
День 6	Сніданок. Вільний час для відпочинку на морі. Повернення в готель. Вечері. Ніч в готелі.
День 7	Жирона Сніданок. Вільний час для відпочинку на морі. У вільний час пропонуємо факультативні екскурсії на вибір: - Екскурсія «Останній шедевр Сальвадора Далі» (26€ / 21€); Повернення в готель. Вечері. Ніч в готелі.
День 8	Сніданок. Вільний час для відпочинку на морі. Повернення на курорт. Вечері. Ніч в готелі.
День 9	Сніданок.

	Вільний час для відпочинку на морі. Вечері. Ніч в готелі.
День 10	Марсель Сніданок. Звільнення номерів. Переїзд до Марселя. Переїзд в транзитний готель на території Франції. Ніч в готелі.
День 11	Генуя Сніданок. Звільнення номерів. Переїзд до Генуї. Вільний час для відпочинку на морі. Переїзд в транзитний готель на території Італії. Ніч в готелі.
День 12	Верона - оз. Гарда Сніданок. Звільнення номерів. Переїзд до Верони. -Рекомендуємо поїздку на озеро Гарда (19€, проїзд громадським транспортом в ціні); Нічний переїзд до Львова.
День 13	Львів Перетин кордону. Вечірній приїзд до Львова (залежить від проходження кордону).
Вартість туру	550-585 Євро в залежності від сезону

*складено автором

Наступний пропонований для асортименту ТОВ «В обіймах світу» пляжно-купальний тур «Італійські канікули до трьох морів».

Маршрут туру «Італійські канікули до трьох морів» (таблиця 3.3) – Львів – Будапешт – Трієст – Сан-Марино – Ріміні – Рим – Ватикан – Тіволі – Флоренція – Піза – В'яреджо – Лідо-ді-Езоло – Венеція – Львів.

Вартість туру включає:

1. Проїзд автобусом єврокласу;
2. Проживання по маршруту: готель 3*;
3. Харчування - сніданки в готелі;
4. Оглядові екскурсії по Сан-Марино, Риму та Флоренції;
5. Страхування;
6. Супровід Керівника групи.

Таблиця 3.3 – Програма туру «Італійські канікули до трьох морів»

День 1	<p>Львів - Будапешт</p> <p>Зустріч всіх туристів відбувається на залізничному вокзалі. За декілька днів до початку туру Ви отримаєте інформаційний лист з більш детальною інформацією організаційного характеру. 07:00 – збір групи на ж/д вокзалі м. Львів. 07:30 – виїзд зі Львова.</p> <p>Можливо приєднатися до туру в містах: Стрий, Мукачево.</p> <p>Перетин кордону.</p> <p>Угорщина – країна з багатою, унікальною історією. Розташована в самому центрі Європи.</p> <p>Прибуття до Будапешта.</p> <p>Поселення в транзитний готель. Ніч в готелі.</p>
День 2	<p>Трієста</p> <p>Сніданок. Виселення з готелю.</p> <p>Вільний час для відпочинку на морі.</p> <p>Поселення в готель. Ніч в готелі.</p>
День 3	<p>Сан-Марино та відпочинок на морі</p> <p>Сніданок. Виселення з готелю.</p> <p>Переїзд до Сан-Марино.</p> <p>- Пропонуємо прогулянку в Ріміні, курорт на березі Адріатичного моря (20€), один з найвідоміших курортів Італії і всієї Європи.</p> <p>Відпочинок на морі ввечері.</p> <p>Переїзд в транзитний готель. Ніч в готелі.</p>
День 4	<p>Рим</p> <p>Сніданок. Виселення з готелю.</p> <p>Переїзд до Риму</p> <p>- Пропонуємо прогулянку в містечко Лідо ді Остія, улюбленому місті відпочинку мешканців Риму на узбережжі Тіренського моря (19€).</p> <p>Переїзд в транзитний готель. Ніч в готелі.</p>
День 5	<p>Флоренція та відпочинок на морі</p> <p>Сніданок. Виселення з готелю.</p> <p>Переїзд до Флоренції</p> <p>Вільний час для відпочинку на морі.</p> <p>Переїзд в транзитний готель. Ніч в готелі.</p>
День 6	<p>Лідо ді Езоло</p> <p>Сніданок. Виселення з готелю.</p> <p>Переїзд до Лідо ді Езоло.</p> <p>- Пропонуємо здійснити романтичну прогулянку на гондолі</p>

	(дор. – 26€; діти до 13.99 років – 21€). Пізнє поселення в готель. Ніч в готелі.
День 7	Львів Сніданок. Виселення з готелю. Переїзд до Львова. Перетин кордону. Вечірнє прибуття до Львова.
Вартість туру	377-380 Євро в залежності від сезону

*складено автором

Пропоновані туристичні продукти пляжно-купального туризму є досить цікавими з насиченою програмою, тому їх доцільно буде впроваджувати в асортименту політику ТОВ «В обіймах світу».

Думаю ні для кого не буде секретом, що будь-яка конкуренція сприяє розвитку прогресу. Однозначно це і стосується різного роду сфери послуг, в нашому випадку туристичних. Адже тільки в випадку постійної конкуренції можливий активний розвиток та покращення сервісу послуг.

В таблиці 3.4 ми навели рекомендовані пропозиції щодо урізноманітнення і розширення асортименту пропозиції купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні в ТОВ «В обіймах світу».

Таблиця 3.4 – Рекомендовані пропозиції щодо урізноманітнення і розширення асортименту пропозицій купально-пляжного відпочинку в Європейському регіоні в ТОВ «В обіймах світу»

№ з/п	Пропозиція	Назва заходу	Зміст заходу	Очікуваний результат
1	Пошук варіантів впровадження в свій асортимент нових турів купально-пляжного туризму від туроператорів	Розширення асортименту турів за рахунок співпраці із туроператором «Апех»	Додати до асортименту туристичної агенції нові тури купально-пляжного туризму	Розширення клієнтської бази, покращення економічного стану агенства. З врахуванням успішності плану прибуток буде становити від

				+20% на місяць, за умови всіх витрат на рекламу
2	Урізноманітнення асортименту турів агенства за рахунок періодичного моніторингу конкурентів	Пошук ресурсів для моніторингу конкурентів	Щотижневий аналіз сайтів та соцмереж конкурентів задля покращення особистого сервісу та послуг	Різноманітня асортименту турів агенства, покращення сервісу обслуговування

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Пляжний відпочинок розмаїтий і включає різноманітні види розваг та спорту, такі як веслування на морських каное і каяках, буєрний спорт, яхтинг, дайвінг, ловля великих порід морських риб, віндсерфінг, водні лижі, водно-моторний спорт, участь в аматорських регатах, а також проведення різноманітних пляжних ігор. Пляжі, що є невід'ємною частиною пляжних курортів, відіграють важливу роль у комфорті відпочинку. Для оцінки стану пляжу введено класифікацію, де використовуються різнокольорові прапори. Пляжі першої категорії відзначаються синім прапором, другої категорії – зеленим, а третьої – жовтим. Це дозволяє визначити, наскільки пляж відповідає високим стандартам щодо екології, чистоти води, безпеки та інших параметрів, що впливають на якість відпочинку.

Популярність купально-пляжного туризму призвела до створення різноманітних форм тимчасового проживання на узбережжях, таких як дачі, вілли, бунгало, будинки для таймшерів, наметові містечка, кемпінги та трейлери. Це також призвело до розвитку туристичної інфраструктури, включаючи будівництво автомобільних доріг, ресторанів, кафе, магазинів та інших закладів для зручності туристів. Втім, серед відпочиваючих є також ті, хто віддає перевагу самотійному відпочинку на морі, насолоджуючись природними умовами та навколишнім середовищем.

Середземномор'я є одним із трьох основних світових регіонів, які спеціалізуються на купально-пляжному туризмі і визначається як абсолютний лідер за кількістю прибуттів туристів. Басейн Середземного моря охоплює країни Південної та Південно-Східної Європи, Північної Африки і Південно-Західної Азії. Однак саме в країнах Південної Європи утворилися найсприятливіші умови для розвитку купально-пляжного туризму.

Тепле море, чисті пляжі та комфортний клімат є ключовими факторами, які сприяють розвитку курортів на всьому узбережжі Середземного моря. Країни Південної Європи розташовані переважно на півостровах

(Піренейському, Апеннінському, Балканському) та островах, і мають велику протяжність берегової лінії. Узбережжя відрізняється значною посіченістю, наявністю внутрішніх морів, заток та бухт, що сприяло створенню численних курортних комплексів.

Країни Європи залишаються світовими лідерами у сфері купально-пляжного туризму. Тепле море, бездоганні пляжі та сприятливий клімат, поєднані з високорозвиненою туристичною інфраструктурою та багатою культурно-історичною спадщиною, створюють ідеальні умови для розвитку пляжних курортів на всьому узбережжі Середземного моря. Іспанія, Італія, Португалія, Греція та Мальта володіють найбільшим досвідом у організації купально-пляжного туризму.

Координація зусиль міжнародних організацій, урядових та неурядових структур, а також корпоративного сектору грає ключову роль у досягненні позитивного впливу на розвиток світового туристичного ринку та оптимізації механізму розвитку європейського ринку туристичних послуг. Забезпечення ефективної взаємодії дозволяє об'єднати різні суб'єкти галузі для спільної роботи над удосконаленням інфраструктури, стандартів обслуговування, маркетингових стратегій та ініціатив з розвитку туризму. Це сприяє створенню сприятливого середовища для туристів і підвищенню конкурентоспроможності регіону на світовому ринку.

Міжнародна кооперація та угоди між ключовими суб'єктами туристичної індустрії грають вирішальну роль у розвитку туризму. Важливо розглядати туризм як пріоритетну галузь і сприяти міжвідомчій координації для забезпечення сталого росту та підвищення конкурентоспроможності. Сприяння безпеці туристів, розвиток інфраструктури та транспортних зв'язків, спрощення формальностей, створення та впровадження продуктів і послуг, що відповідають світовому попиту, і швидке впровадження новітніх технологій через Інтернет - це суттєві кроки для розвитку туризму в масштабах світового ринку. Цей підхід сприяє сталому розвитку галузі та сприяє позитивним ефектам для всіх учасників, включаючи туристів, бізнес та спільноти

призначення. Активна робота країн над стимулюванням своєї участі на світовому ринку туристичних послуг є ключовою для забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності. Кожна країна повинна визначити свої унікальні можливості та потреби для розвитку туризму і вживати ефективних заходів. Наведемо кілька можливих напрямків для стимулювання участі країн Європи на світовому ринку туристичних послуг:

1. Розвиток нових туристичних продуктів. Створення та просування нових туристичних пропозицій, які відповідають сучасним тенденціям та попиту.

2. Маркетингові стратегії. Розробка та впровадження ефективних маркетингових кампаній для привертання уваги міжнародних туристів.

3. Розвиток інфраструктури. Інвестування в розвиток туристичної інфраструктури, включаючи готелі, транспортні засоби, ресторани та розваги.

4. Культурний обмін. Сприяння культурному обміну та розвитку туристичних програм, які дозволяють туристам глибше пізнавати культуру та історію країни.

5. Екологічна сталість. Звертання уваги на екологічні аспекти туризму та розробка програм, спрямованих на збереження природи та сталого використання ресурсів.

6. Доступність. Забезпечення доступності для різних категорій туристів, включаючи розробку бюджетних турів та покращення транспортних зв'язків.

7. Партнерство. Розвиток міжнародних партнерств та співпраця з іншими країнами та міжнародними туристичними організаціями.

Ці заходи можуть сприяти збереженню та зміцненню позицій Європи на світовому туристичному ринку.

З метою розширення асортименту пляжно-купальних турів на ТОВ «В обіймах світу» запропоновано три нові тури до країн Європи, з цікавою і насиченою програмою, які значно збагатять асортимент досліджуваного підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк К. Інституціональна структура регулювання та розвитку міжнародного туризму // Ринок цінних паперів України. 2017. №9-10. С.3-10.
2. Білоусова А. Ю., Миколайчук А. О. Витрати при формуванні вартості пакетного та VIP турів. Тези 73-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Том 2. (Полтава, 21 квітня – 13 травня 2021 р.). Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С. 8-10.
3. Борисюк О.А. Суспільно-географічні аспекти управління регіоном. Часопис соціально-економічної географії: зб. наук. праць – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – Вип.18 (1). – С.94-98.
4. Бошота Н. В. Організаційний механізм управління якістю послуг на туристичних підприємствах. Економіка та суспільство, 2018. С. 437.
5. Вдовенко Н. М., Павленко М. М. Стан та тенденції регулювання розвитку галузей морського господарства та круїзного туризму. Проблеми і перспективи економіки та управління, 2018. 3 (15). С. 55-62.
6. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг: навч.посібник. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. –202 с.
7. Види пляжів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://travelportal.com.ua/vidi-plyazhiv/>
8. Герасименко В. Г. Маркетингове позиціонування туристичнорекреаційних територій // В. Г. Герасименко // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право: Науковий журнал. – Донецьк, Донецький національний університет, 2002. – № 2-1. – С. 186-190.
9. Герасименко В. Г. Організація надання туристичних послуг: навчальний посібник / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк. – Одеса: Атлант, 2014. – 242 с.

10. Герасименко В. Г. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / В. Г. Герасименко, Г. К. Бедрадіна, С. С. Галасюк та інші / за заг. ред. В. Г. Герасименко. – Одеса : ОНЕУ, 2016. – 262 с.
11. Заячківська Г. А.. Ринок міжнародних туристичних послуг: конструювання категорії та класифікація. Інноваційна економіка, 2015. № 1. С. 153-157.
12. Карпенко Н. І. Рельєф морських берегів: навч. посібник для вищих навч. закладів / Н. І. Карпенко. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 308 с.
13. Колісник, А. Я., Новикова, В. І. (2019) Пляжі як основні ресурси купально-пляжного туризму, їх класифікація. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2019» / XXI Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. с. 169-171.
14. Король О. Д. Питомі витрати на зарубіжний туризм та їх вплив на міжнародні туристичні вибуття. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Географічні науки», 2017. № 6. С. 180-186.
15. Кузик С. П. Географія туризму: навчальний посібник / С. П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271 с
16. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг / О.О. Любіцева. – К.: Альтпрес, 2003. – 435 с.
17. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг: [підручник] / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
18. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. – К., 2009. – С. 42-46.
19. Мандрик І. П. Особливості розвитку туризму в Португалії /І. П. Мандрик, В. Степасюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Серія : Географічні науки. – 2012. – № 9 (234). – С. 153-158.
20. Мандрик І. П. Природно-географічні чинники розвитку курортно-пляжного туризму в Італії / І. П. Мандрик, Т. В. Михальчук // Актуальні

проблеми країнознавчої науки : матеріали V Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Луцьк, 18-19 трав. 2017 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – С. 53-56.

21. Мандрик, І., Михальчук, Т. Країни Південної Європи як найважливіші центри міжнародного купальнопляжного туризму. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія : Географічні науки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; редкол.: Н. Н. Коцан. – Луцьк, 2017. – № 8(357). – С.80-85

22. Масляк П.О. Країнознавство : підручник / П.О. Масляк. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К. : Знання, 2008. – 293 с.

23. Масляк П.О. Рекреаційна географія. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 343 с.

24. Миколайчук А. О. Організація VIP-турів. Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 14 червня 2021 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С.196.

25. Михальчук Т. В. Природно-географічні чинники розвитку курортно-пляжного туризму в Іспанії. Актуальні проблеми країнознавчої науки : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Луцьк, 15-16 лист. 2016 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – С. 139-141.

26. Монастирський В.Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / В.Р. Монастирський // ННБК “АТБ”- Львів, 2022. – 200 с.

27. Разінькова М. Ю. Міжнародний туризм і його вплив на розвиток міжнародної економіки. Інвестиції: практика та досвід, 2020. № 3. С. 32-36

28. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу / І. В. Смаль. – Ніжин : Вид-во Ніжин, держ. ун-ту ім. М. Гоголя, 2010. – 336 с.

29. Ткачук Л. Актуальні проблеми розвитку туризму на узбережжях морів і океанів. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. - Серія : Географічні науки. – 2014. – № 11 (288). – С. 149-155.

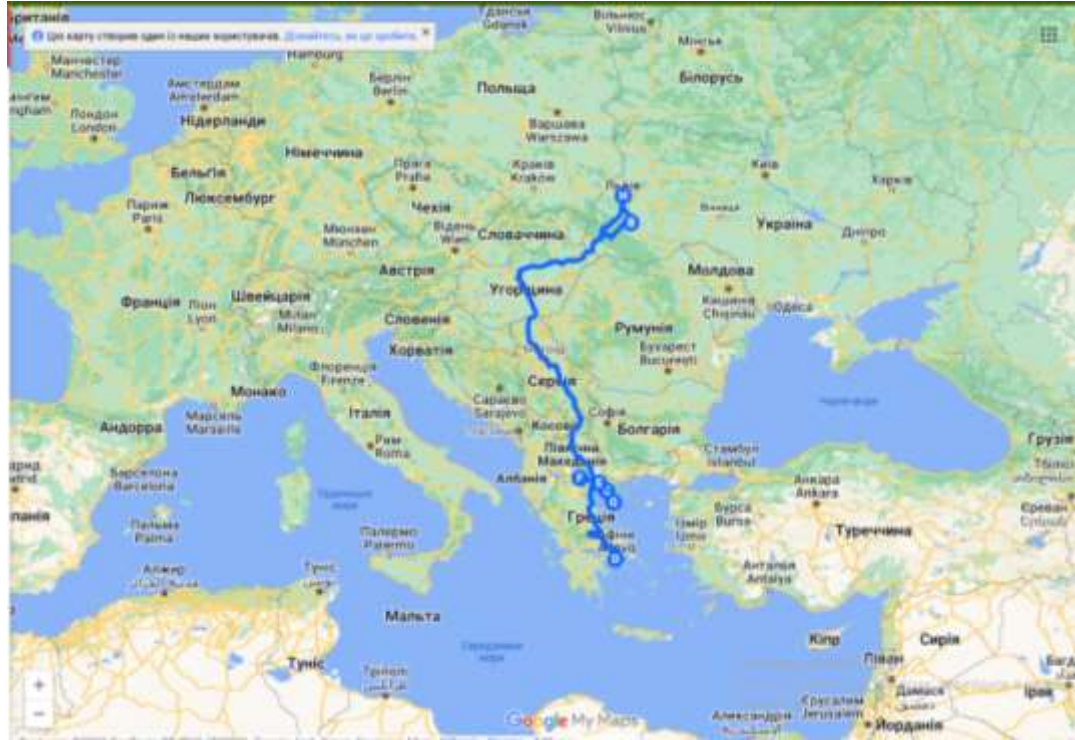
30. Inbakaran R. Identifying resort tourism market segments based on visistor demographics: a study / Inbakan R., Babup G., Jackson M., Rodrigues F. E Melo. – Academia Touristica. No. 2. 2012. URL: http://www.hippocampus.si/ISSN/2335-4194/5_2_85-94.pdf

31. Smith R. A. Beach resort evolution: Implication planning / Smith R. A. – Annals of Tourism Research / Elsevier. – Volume 19. Issue 2. 1992. Pp. 304-322. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(92\)90083-2](https://doi.org/10.1016/0160-7383(92)90083-2)

ДОДАТКИ

Додаток А

Маршрут туру «Грецькі канікули»

Додаток В

Маршрут туру «Італійські канікули до трьох морів»

